

Galoppuppfödning 2007

En undersökning kring de svenska galoppuppfödarna,
deras drivkrafter, villkor och framtidsplaner

Rapport framtagen för SG

Kundens projektledare:	Eva McLaren
Beställare:	Björn Eklund, Generalsekreterare SG Olof Karlander, GaloppSPORTENS Framtid
Genomförande:	Januari – Februari 2008
Framtagen av:	Gradient AB
Kontaktperson:	Mattias Libell mattias.libell@gradient.se +46 733 43 03 00

Innehållsförteckning

1. Bakgrund _____	3
2. Undersökningens syfte _____	3
3. Genomförande _____	3
3.1 Förstudie	
3.2 Population, urval och rekrytering	
3.3 Datainsamling	
4. Tidplan _____	4
5. Svarsfrekvens _____	4
6. Sammanfattning _____	4
6.1 Galoppuppfödarna	
6.2 Ekonomisk situation för galoppuppfödning	
6.3 Svenskprogrammet	
6.4 Framtidsplaner	
7. Resultatredovisning _____	8

Bilagor: Tabellsammanställning
          Svarssammanställning Fråga 29 - Hur kan vi bäst uppnå en god svensk avel?
          Frågeformulär

1. Bakgrund

SG har beslutat att som ett led i arbetet med Framtidens Galoppsport undersöka nuläget kring galoppuppfödningen i Sverige. Det finns ett behov av att genom undersökningen förstå och kunna beskriva de bakomliggande drivkrafterna och faktorerna för svensk galopphestuppfödning.

Målsättningen är att skapa en så tydlig bild som möjligt av de svenska galopp-hestuppfödarna, deras verksamhet och framtidsplaner.

2. Undersökningens syfte

I utgångsläget har erfarenhetsmässigt konstaterats att omfattningen av galopphestuppfödningen uppgår till c:a 200 uppfödare. De flesta av dessa antas bedriva verksamheten i liten skala med ett fåtal ston, och en mindre grupp uppfödare bedriver storskalig uppfödning. I övrigt finns inga kända identifierbara undergrupper t ex vad gäller hästras, sto/hingstverksamhet eller syftet med uppfödarverksamheten.

Undersökningens resultat syftar till att ge en tydlig bild av hela uppfödargruppens nuläge/situation och samtidigt ge vägledning kring vilka frågeställningar och åtgärder som har störst betydelse för dem.

Ingen tidigare undersökning i frågan är känd. Som jämförelsemått kan dock finnas anledning att hänvisa till den undersökning som genomfördes inom travsporten under 2006 kring uppfödarsituationen.

3. Genomförande

Genomförandet skedde i form av en postal enkät, med generella frågeställningar för samtliga respondenter för att på så vis kunna identifiera väsentliga olikheter mellan respondenterna som skulle kunna ge underlag för en strukturering i olika uppfödarkategorier.

3.1 Förstudie

Arbetet omfattade även ett förstudiemoment i syfte att kartlägga och förstå uppfödarsituationen och formulera hypoteser/undersökningsansatser kring behov och attityder.

Det arbetet bedrevs inom en särskilt uppsatt referensgrupp med representation från SG, Galoppsportens Framtid, banorna, uppfödarledet samt avelsföreningarnas organisationer. Mot bakgrund referensgruppens kunskaper kring uppfödarfrågorna, utarbetades undersökningshypoteser och frågebatterier.

Genom samordning med travets uppfödarundersökning från 2006 säkrades i viss utsträckning möjligheten till jämförbarhet genom bl a matchning av frågeformuleringar och svarsredovisningar.

3.2 Population, Urval och Rekrytering

Undersökningen inriktas på aktiva uppfödare. Med detta avses personer som bedrivit aktiv uppfödarverksamhet minst en gång det senaste 12 månaderna.

Undersökningen genomfördes med utgångspunkt att nå samtliga aktiva uppfödare i landet. Totalt skickades enkäten ut till 177 individer.

Rekrytering till undersökningen skedde via adressuttag från STC/SG:s register. Rekryteringen avgränsades till uppfödare där minst en avkomma registrerats under 2007, för att på så sätt säkerställa att enkäten besvaras av uppfödare som är aktiva i sin roll.

Mot bakgrund av det starka personliga intresse som generellt präglar aktiva inom hästsporten förväntades en hög vilja från respondenterna att medverka i undersökningen. Målsättningen var en bortfallsfrekvens mindre än 33 % av totalt urval bland aktiva galoppuppfödare.

För att främja detta bifogades med enkäten ett följebrev från SG kring undersökningens betydelse. Dessutom genomfördes ett påminnelseförfarande, och även en särskild premiering/incitament till de som besvarade enkäten (Komb Harry Boy 50:-).

3.3 Datainsamling

Själva datainsamlingen genomfördes via postal enkät. Det beräknades att det tog c:a 15 minuter att fylla i enkäten som omfattade 28 frågor (se Bilaga).

4. Tidplan

2007-11-21	Projektet påbörjas
2007-11-29	Uppstartsmöte med referensgrupp
2007-12-15	Undersökningshypoteser och avgränsningar beslutade
2007-12-22	Föreberedelsefasen klar <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urval ▪ Rekrytering ▪ Färdigställande av frågeformulär ▪ Framtagning premiering
2008-01-04	Utskick
2008-01-18	Första svarsfrist och utskick av påminnelsebrev
2008-01-31	Slutlig svarsfrist
2008-02-10	Datafångst och databas klar
2008-02-29	Slutrapport klar
2008-03-06	Avrapportering arbetsgrupp
2008-03-10	Svarspremier utskickas

5. Svarsfrekvenser

Den slutliga svarsfrekvensen uppgick till 118 svar vilket motsvarar 67 % och är i helt i linje med målsättningen för svarsfrekvens och bortfall.

6. Sammanfattning

6.1 Galoppuppfödarna

Kvinnorna är i majoritet bland uppfödarna med en andel på 53 %. Detta skiljer sig väsentligt från t ex travet där andelen kvinnor bland uppfödarna endast uppgår till 26 %.

Närmare två tredjedelar av uppfödarna är över 50 år, vilket måste ses som en besvärande faktor för möjligheterna att säkra återväxten i uppfödarledet.

De äldre uppfödargrupperna har en starkt manlig övervikt medan de yngre åldersgrupperna har en markerat stark kvinnlig övervikt. Detta pekar tydligt på att återväxten i uppfödarledet har skett bland kvinnor.

Närmare en tredjedel har varit aktiva med uppfödning i mer än 15 år. Samtidigt anger hela 25 % att man varit aktiv i tre år eller mindre. Detta antyder en väsentlig nyrekrytering och omsättning bland uppfödarna.

Antal år man varit verksam i uppfödning samvarierar i hög utsträckning med uppfödningens omfattning – ju fler verksamhetsår, desto fler ston i aveln.

Man har ett tidigare djupgående engagemang kring hästsport och handhavande av hästar innan man blir uppfödare.

Den dominerande anledningen till intresset för uppfödning av just galopphästar ligger i intresset för själva hästrasen. Även de ekonomiska möjligheterna har lockat i någon utsträckning.

De viktigaste drivkrafterna för att ägna sig åt galopphästuppfödning är intresset för hästrasen, vilket nästan 9 av 10 kvinnor anger, jämfört med 6 av 10 män. Här utmärker sig galoppen från t ex travet där rasen bara är en viktig faktor för 33 % av uppfödarna. Själva sportmomentet 68 % samt tävlingsverksamheten 41 % är också starka drivkrafter med en särskild tyngd bland kvinnorna jämfört med männen.

De största hindren för att bedriva uppfödning med galopphästar är den svaga lönsamhet som 8 av 10 uppfödare anger. Relaterat till detta även för lite prispengar (40 %) samt omkostnader för resor (17 %). Det andra stora hindret är bristen på intressant hingstmaterial som 31 % anger som ett viktigt hinder i verksamheten.

Omfattningen i avelsverksamheten är i viss utsträckning polariserad. Å ena sidan har 31 % av uppfödarna ett sto, och 30 % har två ston. Å andra sidan finns en tredje – relativt stor – grupp som har 5 ston eller fler (16 %).

Endast 19 % anser att tillgången på svenska hingstar är bra eller mycket bra. 25 % anser att den är dålig eller mycket dålig.

29 % av uppfödarna var inaktiva, dvs betäckte inget sto under 2007. En regressionsanalys av resultaten visar att det faktiska betäckningstalet uppgår till c:a 65 % av antalet avelsston under varje givet år. Betäckningsgraden är högst (79 %) bland de största uppfödarna.

- 37 % har någon gång importerat avelssto från utlandet.
- 47 % har tagit sto till utlandet för betäckning.
- 56 % av uppfödarna sålde ingen avkomma under 2007.

6.2 Ekonomisk situation för galoppuppfödningen

Mer än 91 % av uppfödarna har fått avsättning för sina avkommor, antingen genom försäljning (58 %) eller genom att man själv påtagit sig ägarrollen för avkomman (33 %).

Uppfödarna anger att efterfrågan har ökat respektive minskat i ungefär samma omfattning. 50 % anser att marknadsefterfrågan är oförändrat. Resultaten pekar på en generellt sett balanserad marknadssituation mellan utbud/efterfrågan.

- Snittintäkten för ettåringar uppgår till 20 343 kronor per avkomma räknat över de uppfödare som genomfört någon försäljning av ettåringar under året.
- 27 % av uppfödarna har inte erhållit några uppfödarpremier under de senaste två åren.
- Totalkostnaden per avkomma för ettåringar uppgår till i genomsnitt c:a 75 000 kronor.

För en vidare utvärdering av avsättningspriserna och deras utveckling och fördelning över olika aktörer finns också god dokumentation att tillgå från auktionsverksamheten i landet. Detta underlag bör kunna ge en bild av det faktiska utfallet som kan komplettera prisuppgifterna i undersökningen

85 % av uppfödarna anger att man sammantaget bedrivit uppfödarverksamheten med underskott under de senaste åren. Medianvärdet för underskott i verksamheten uppgår till 77 500 kronor.

Endast 8 respondenter har angivit överskott (varav tre 0 kr). Det innebär att endast 4 % av uppfödarna anger att man sammantaget bedrivit uppfödarverksamheten med överskott under de senaste åren.

Närmare 1 av 5 uppfödare bedriver uppfödning som en separat företagsverksamhet, medan närmare 60 % av uppfödarna bedriver som del av annan verksamhet (jordbruk eller annat företagande).

6.3 Svenskprogrammet

43 % av uppfödarna anser att kvaliteten på svensk avel förbättrats under den senaste 10 åren. Endast 7 % anser att den blivit sämre och 14 % att den är oförändrad.

De viktigaste faktorerna för en positiv avelsutveckling anges av uppfödarna vara 20 % målet kring prispengarna till svenska hästar 64 %, respektive segerbonusen för 2-åringar. Framförallt männen pekar på dessa faktorer, medan kvinnorna i lägre utsträckning pekar på ekonomiska incitament som drivkrafter för avelsutvecklingen.

Största hindret för kvaliteten på svensk avel är avkastningen på verksamheten anser 3 av 4 uppfödare. Återigen skiljer sig mäns och kvinnors värdering av den ekonomiska situationen något. 39 % av kvinnorna framhåller även låg fölproduktion som en faktor. Männen påtalar i 29 % av fallen en alltför låg grad av professionalism i uppfödandet.

Som viktiga åtgärder i en framtidsatsning på svensk avel pekar uppfödarna på fortsatt ekonomiska incitament och stöd: bonusar och premier 69 %, transportbidrag 22 %.

Det andra stora området är tillgången till kvalitativt avelsmaterial: tillgång till fler kvalitativa hingstar (52 %) och uppmuntran till stoimport (57 %) anges av majoriteten. Dessa faktorer betonas särskilt av kvinnliga uppfödare.

6.4 Framtidsplaner

En svagt positiv trend kan skönjas vad gäller omfattningen av verksamheten jämfört med 2005. 27 % av uppfödarna uppger att man har ökat i antal avelsston och 18 % har minskat i omfattning.

Kvinnliga uppfödare har haft en mer positiv utveckling än männen, som i princip minskat verksamhetsomfattningen svagt eller är bibehållit den oförändrad.

För framtiden avser närmare en fjärdedel av kvinnorna att utöka omfattningen av verksamheten, medan bara 4 % av männen har sådana planer.

38 % av männen och 24 % av kvinnorna avser att minska eller upphöra med avelsverksamheten, vilket stödjer hur ålderprofilen ser ut mellan könen.

Det framgår av resultaten att de större uppfödarna i relativt hög utsträckning avser att minska omfattningen eller upphöra med sin verksamhet. Detta skulle kunna få stora konsekvenser på den totala avelsvolymen. Samtidigt finns ett starkt positivt intresse från de mindre uppfödarna att växla upp omfattningen i verksamheten.

Galoppuppfödningens utmaning ryms mycket i just den bilden av återväxtproblematiken: att hantera ett kombinerat generations- och könsskifte i uppfödarledet, och att samtidigt säkerställa den totala avelsvolymen trots att de större uppfödarna står i begrepp att minska sin verksamhet.

7. Resultatredovisning

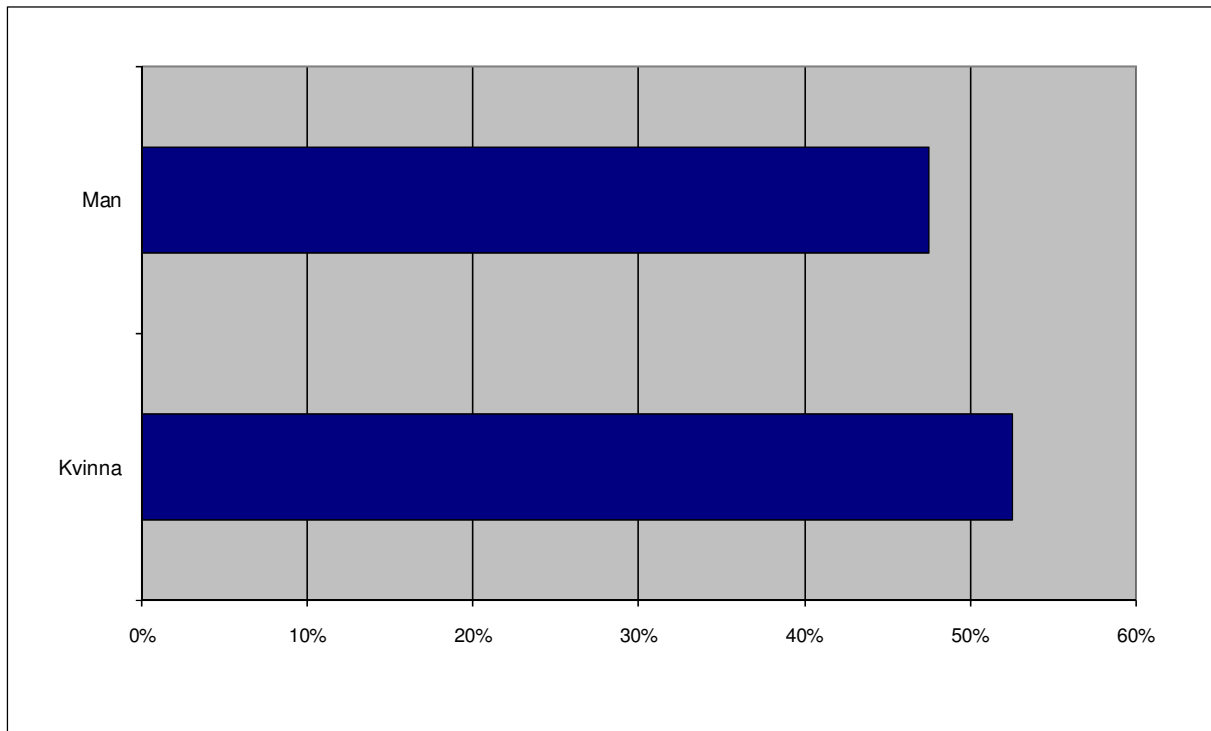
I denna sektion redovisas resultaten från undersökningen i tabellform samt grafiskt. Svaren redovisas som procentandelar i förhållande till den relevanta undersökningsbasen för varje fråga. Denna redovisas längst ner i tabellen. Till varje fråga har fogats en kortare kommentar.

Nedbrytningar på kön och åldersintervall redovisas i tabellform per fråga i Bilagan Tabellsammanställning.

Frågeformulärets utformning framgår av Bilagan Frågeformulär.

Fråga 1

Vilket kön tillhör du?

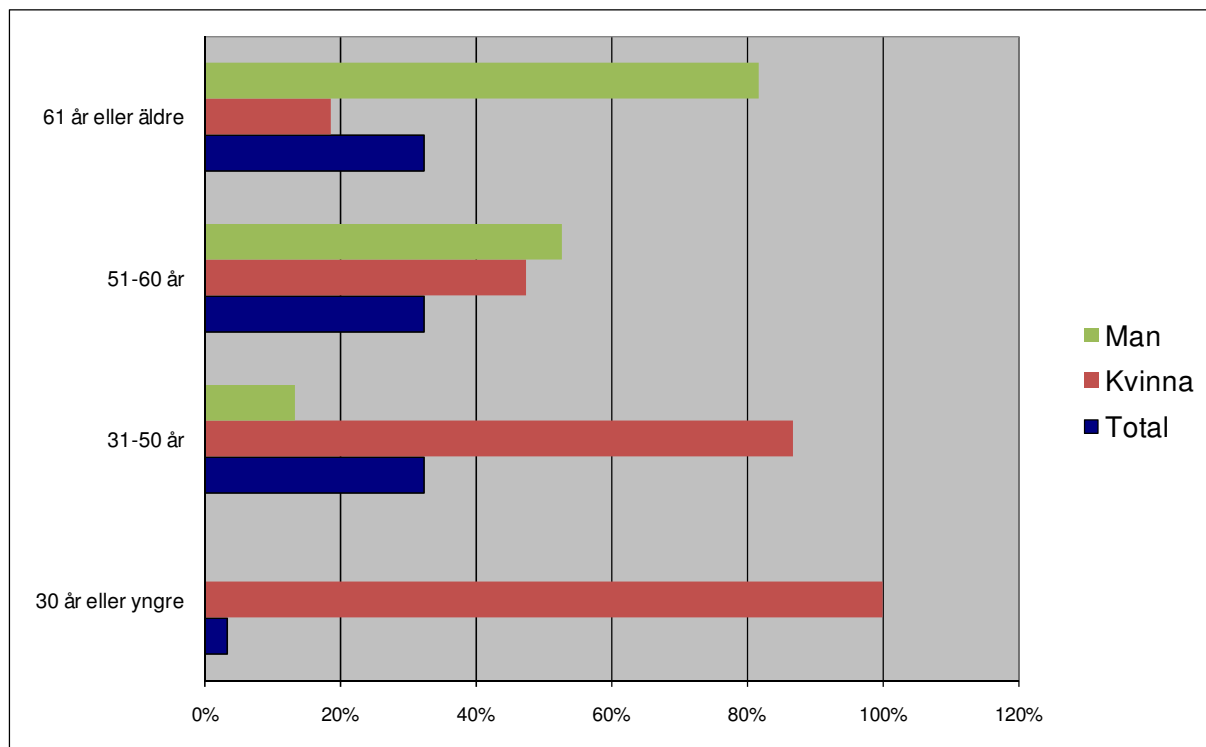
%	Total	Kvinna	Man
Kvinna	53%	100%	0%
Man	47%	0%	100%

Kvinnorna är i majoritet bland uppfödarna med en andel på 53%. Detta skiljer sig väsentligt från t ex travet där andelen kvinnor bland uppfödarna endast uppgår till 26 %.

Fråga 2

Vilken ålderskategori tillhör du?

%	Total	Kvinna	Man
30 år eller yngre	3%	100%	0%
31-50 år	32%	87%	13%
51-60 år	32%	47%	53%
61 år eller äldre	32%	18%	82%

Endast 3 % av uppfödarna är 30 år eller yngre och med undantag för gruppen upp till och med 30 år, är åldersfördelningen jämn mellan grupperna i undersökningen.

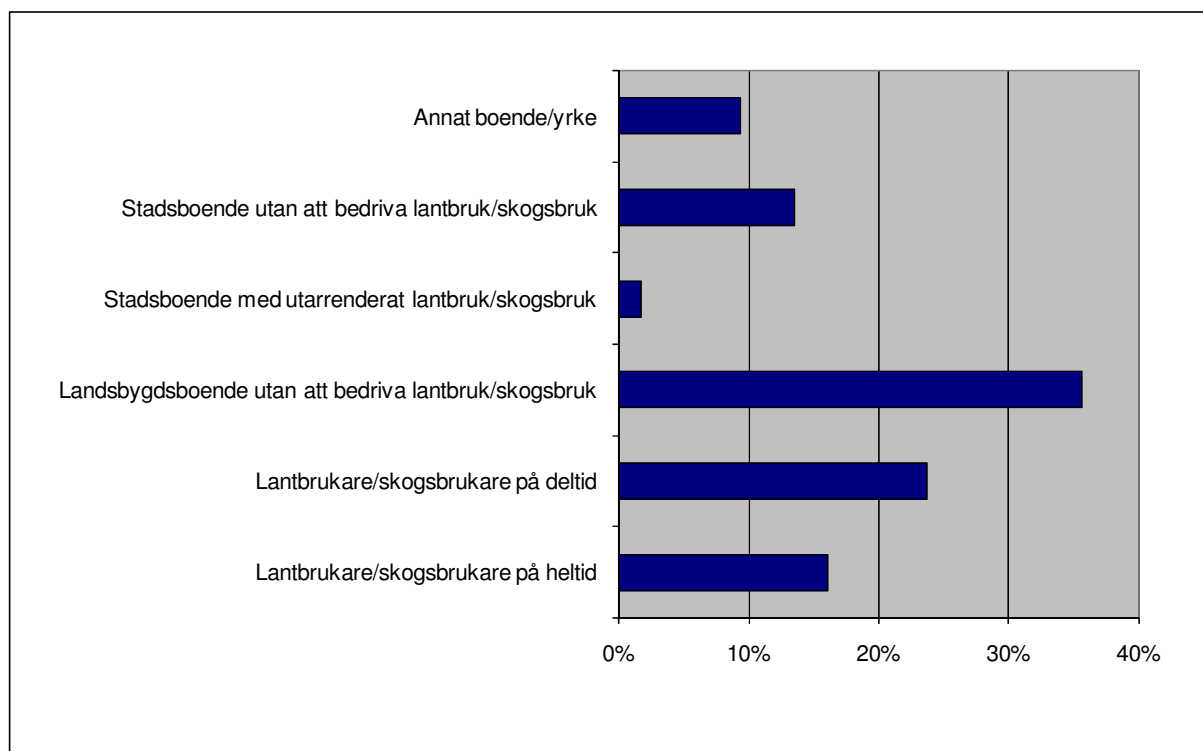
Detta innebär att närmare två tredjedelar av uppfödarna är över 50 år, vilket måste ses som en besvärande faktor för möjligheterna att säkra återväxten i uppfödarledet.

Könsfördelningen mellan åldersgrupperna är väldigt ojämn. Bilden är helt tydlig att de äldre uppfödargrupperna har en starkt manlig övervikt medan de yngre åldersgrupperna har en markerat stark kvinnlig övervikt.

Detta pekar tydligt på att återväxten i uppfödarledet har skett bland kvinnor.

Fråga 3

Vilken boende-/yrkeskategori tillhör du?

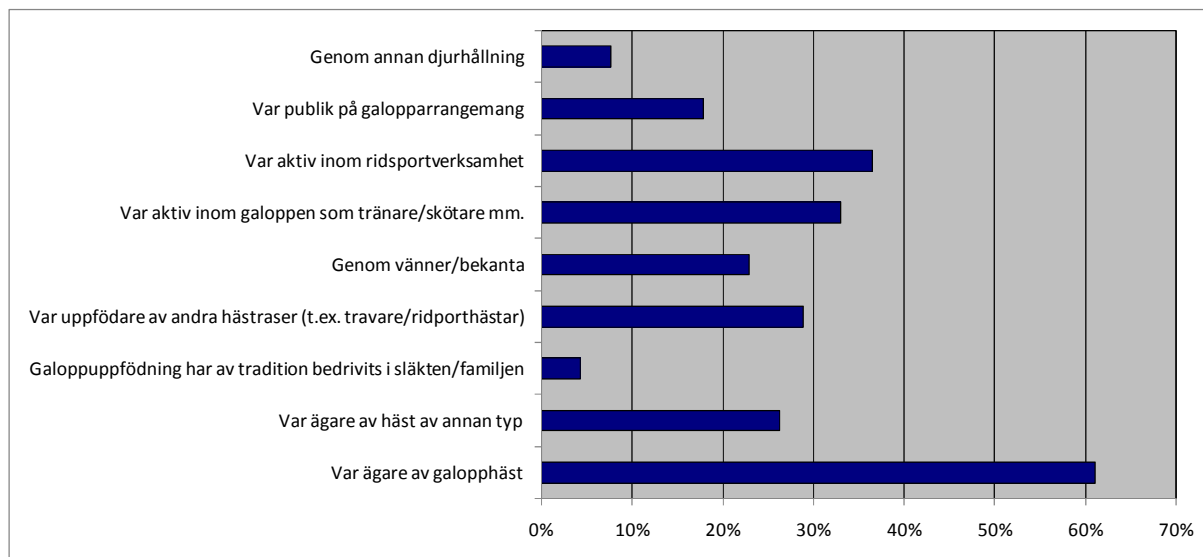

%	Total	Kvinna	Man
Lantbrukare/skogsbrukare på heltid	16%	15%	18%
Lantbrukare/skogsbrukare på deltid	24%	21%	27%
Landsbygdsboende utan att bedriva lantbruk/skogsbruk	36%	45%	25%
Stadsboende med utarrenderat lantbruk/skogsbruk	2%	2%	2%
Stadsboende utan att bedriva lantbruk/skogsbruk	14%	11%	16%
Annat boende/yrke	9%	6%	13%

3 av 4 uppfödare är bosatta på landsbygden. 40 % av uppfödarna bedriver också lantbruk eller skogsbruksverksamhet. En nästan lika stor grupp (36 %) är boende på landsbygden utan att bedriva sådan verksamhet.

Fråga 4

Hur väcktes ditt intresse för att börja med galopphestuppfödning?

%	Total	Kvinna	Man
Var ägare av galopphest	61%	63%	59%
Var ägare av häst av annan typ	36%	47%	25%
Galoppuppfödning har av tradition bedrivits i släkten/familjen	33%	50%	14%
Var uppfödare av andra hästraser (t.ex. travare/ridporthästar)	29%	35%	21%
Genom vänner/bekanta	26%	34%	18%
Var aktiv inom galoppen som tränare/skötare mm.	23%	18%	29%
Var aktiv inom ridsportverksamhet	18%	18%	18%
Var publik på galopparrangemang	8%	5%	11%
Genom annan djurhållning	4%	2%	7%

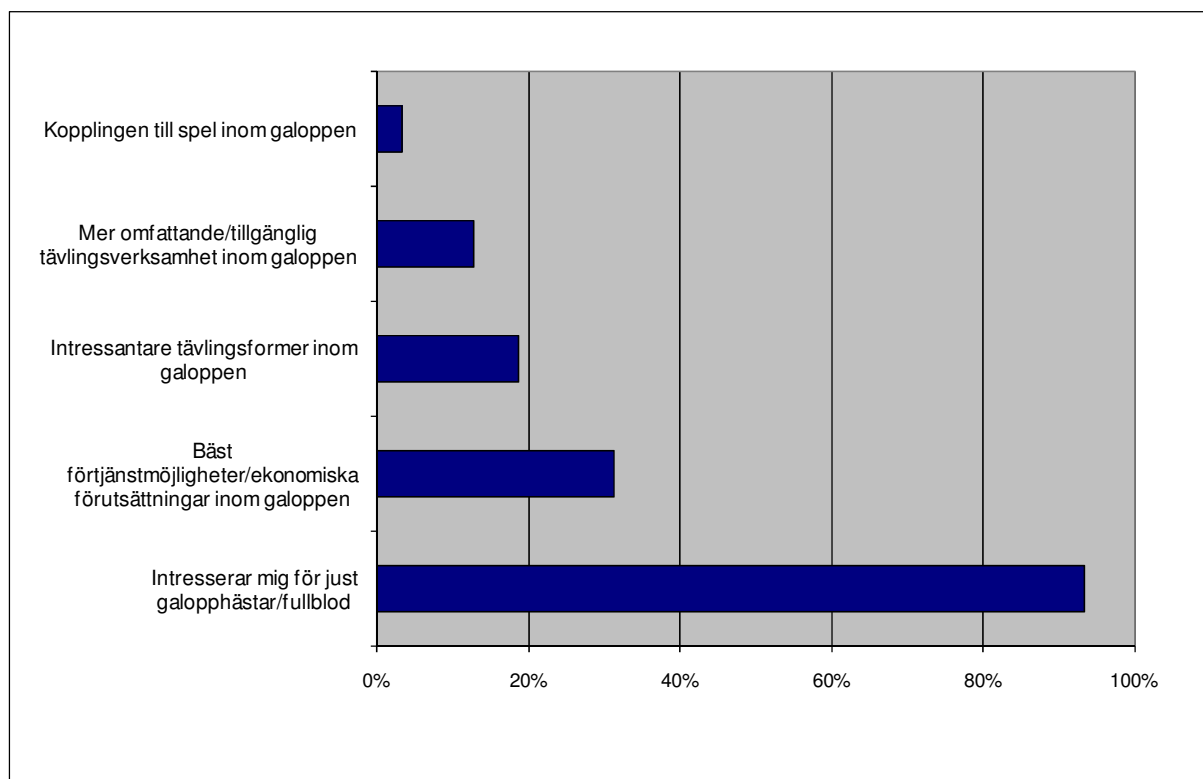
En tredjedel av uppfödarna kommer från en familjetradition kring uppfödning – det gäller i ännu högre utsträckning kvinnorna som i hälften av fallen har den bakgrunden.

En stor andel har bakgrund från ägarsidan (galopphest 61 % och annan typ av häst 36 %). En tredje stor grupp har varit verksam inom annan typ av uppfödning.

Resultaten befäster att man har ett tidigare djupgående engagemang kring hästsport och handhavande av hästar innan man blir uppfödare.

Fråga 5

Vilka var de viktigaste faktorerna som gjorde att du började med just galopphästar i stället för annan hästuppfödning?

%	Total	Kvinna	Man
Intresserar mig för just galopphästar/fullblod	93%	97%	89%
Bäst förtjänstmöjligheter/ekonomiska förutsättningar inom galoppen	31%	29%	34%
Intressantare tävlingsformer inom galoppen	19%	27%	9%
Mer omfattande/tillgänglig tävlingsverksamhet inom galoppen	13%	15%	11%
Kopplingen till spel inom galoppen	3%	2%	5%

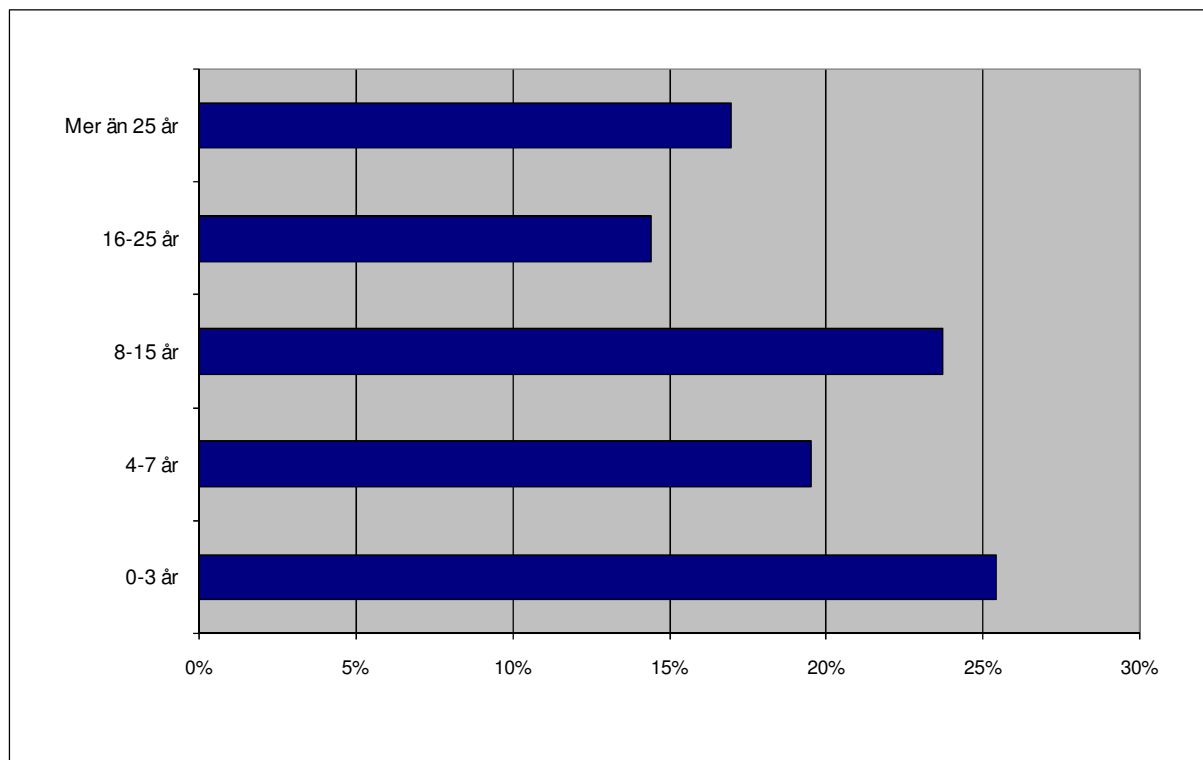
Den dominerande anledningen (93 %) till intresset för uppfödning av just galopphästar ligger i intresset för själva hästrasen.

Även de ekonomiska möjligheterna har lockat. 31 % (något högre för männen) anger detta som en viktig faktor.

I den yngsta åldersgruppen (< 51 år) är tävlingsverksamheten en relativt starkare faktor än för de äldre åldersgrupperna.

Fråga 6

Hur många år har du bedrivit uppfödning med galopphästar?

%	Total	Kvinna	Man
0-3 år	25%	34%	16%
4-7 år	19%	21%	18%
8-15 år	24%	21%	27%
16-25 år	14%	15%	14%
Mer än 25 år	17%	10%	25%

Närmare en tredjedel har varit aktiva med uppfödning i mer än 15 år. Samtidigt anger hela 25 % att man varit aktiv i tre år eller mindre. Detta antyder en väsentlig nyrekrytering och omsättning bland uppfödarna. Som tidigare påpekats är det framförallt kvinnor som tillkommit som uppfödare under senare år.

Antal år man varit verksam i uppfödning samvarierar i hög utsträckning med uppfödningens omfattning – ju fler verksamhetsår, desto fler ston i aveln:

Tid som uppfödare (F6) vs storlek på uppfödningen (F13)

Hur många år har du bedrivit uppfödning?

Hur många ston har ni i er uppfödning

%	Total
0-3 år	25%
4-7 år	19%
8-15 år	24%
16-25 år	14%
Mer än 25 år	17%

	Inget sto	1 sto	2 ston	3 ston	4 ston	5+ ston
0-3 år	50%	50%	23%	19%	0%	0%
4-7 år	0%	17%	26%	31%	10%	11%
8-15 år	50%	17%	23%	13%	50%	33%
16-25 år	0%	8%	11%	25%	20%	22%
Mer än 25 år	0%	8%	17%	13%	20%	33%

Alternativt:

Hur många ston har ni i er uppfödning

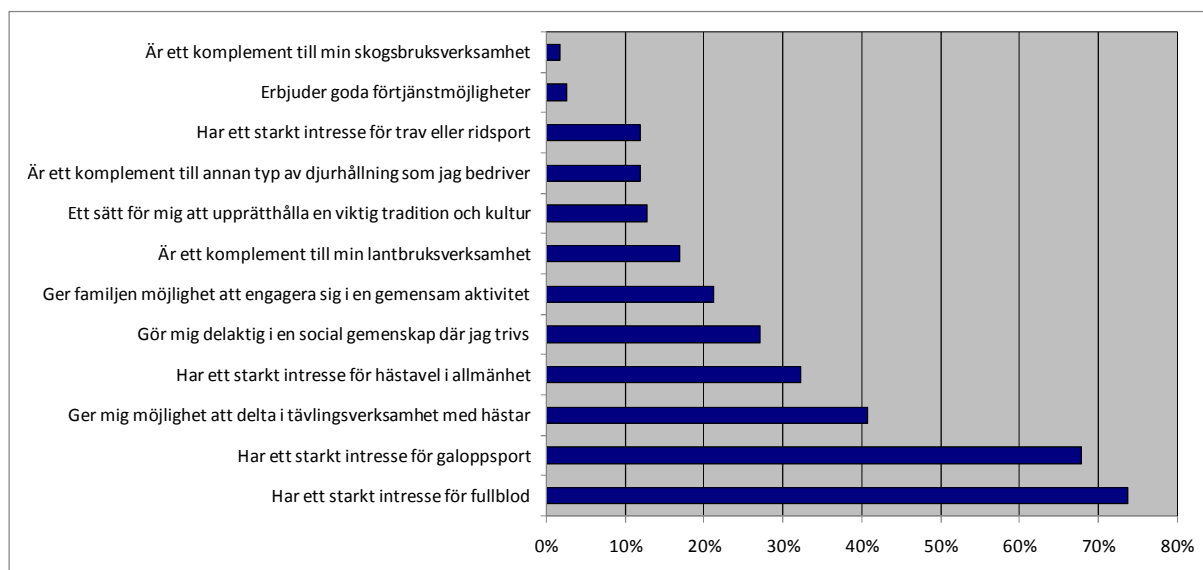
%	Total
Inget sto	3%
1 sto	31%
2 ston	30%
3 ston	14%
4 ston	8%
5 ston eller mer	15%

Hur många år har du bedrivit uppfödning med galopphästar?

0-3 år	4-7 år	8-15 år	16-25 år	Mer än 25 år
6%	0%	4%	0%	0%
58%	26%	21%	18%	16%
26%	39%	29%	24%	32%
10%	22%	7%	24%	11%
0%	4%	18%	12%	11%
0%	9%	21%	24%	32%

Fråga 7

Vilka är de viktigaste skälen för dig att syssla med avelsverksamhet?

%	Total	Kvinna	Man
Har ett starkt intresse för fullblod	74%	85%	61%
Har ett starkt intresse för galoppsport	68%	79%	55%
Ger mig möjlighet att delta i tävlingsverksamhet med hästar	41%	47%	34%
Har ett starkt intresse för hästavel i allmänhet	32%	40%	23%
Gör mig delaktig i en social gemenskap där jag trivs	27%	34%	20%
Ger familjen möjlighet att engagera sig i en gemensam aktivitet	21%	19%	23%
Är ett komplement till min lantbruksverksamhet	17%	18%	16%
Ett sätt för mig att upprätthålla en viktig tradition och kultur	13%	15%	11%
Är ett komplement till annan typ av djurhållning som jag bedriver	12%	11%	13%
Har ett starkt intresse för trav eller ridsport	12%	16%	7%
Erbjuder goda förtjänstmöjligheter	3%	3%	2%
Är ett komplement till min skogsbruksverksamhet	2%	2%	2%

De viktigaste drivkrafterna för att ägna sig åt galopphästuppfoeding är intresset för hästrasen, vilket nästan 9 av 10 kvinnor anger, jämfört med 6 av 10 män. Här utmärker sig galoppen från t ex travet där rasen bara är en viktig faktor för 33 % av uppfödarna.

Själva sportmomentet 68 % samt tävlingsverksamheten 41 % är också starka drivkrafter med en särskild tyngd bland kvinnorna jämfört med männen.

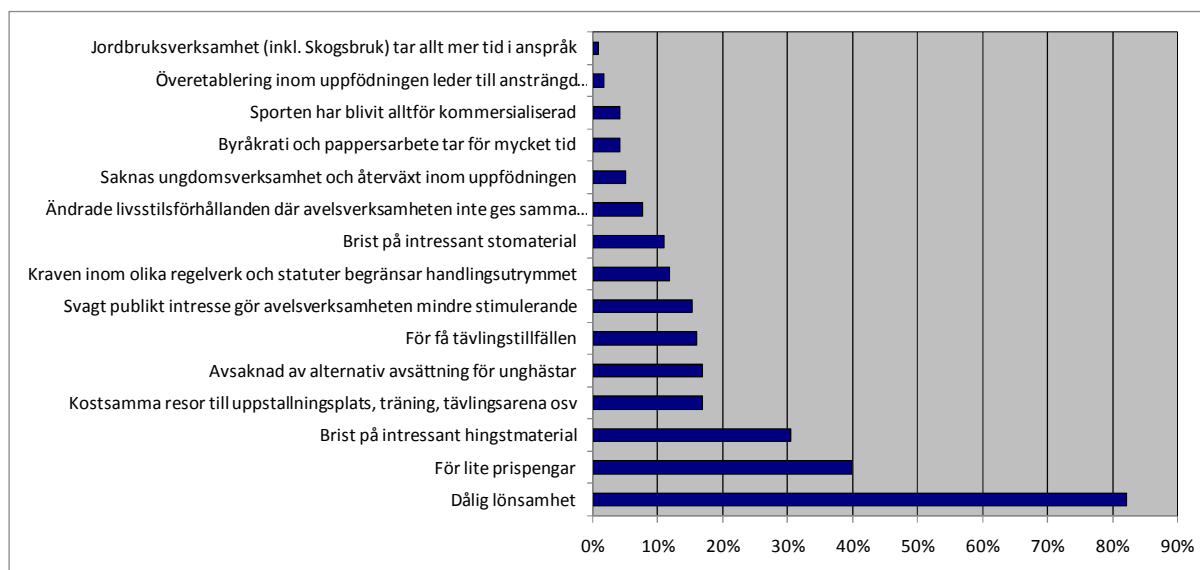
Männen fäster relativt större tyngd kring uppfödningen som en familjeaktivitet, och som komplement till annan djurhållning.

Kvinnor anger överhuvudtaget fler drivkrafter än vad männen gör, vilket i viss mån antyder ett relativt starkare engagemang för rollen bland de kvinnliga uppfödarna jämfört med männen.

Goda förtjänstmöjligheter tillmäts mycket låg betydelse som drivkraft för uppfödningen.

Fråga 8

Vad anser du som de viktigaste hindren för att syssla med avelsverksamhet?

%	Total	Kvinna	Man
Dålig lönsamhet	82%	81%	84%
För lite prispengar	40%	35%	45%
Brist på intressant hingstmaterial	31%	34%	27%
Kostsamma resor till uppställningsplats, träning, tävlingsarena osv	17%	19%	14%
Avsaknad av alternativ avsättning för unghästar	17%	23%	11%
För få tävlingstillfällen	16%	18%	14%
Svagt publikt intresse gör avelsverksamheten mindre stimulerande	15%	16%	14%
Kraven inom olika regelverk och statuter begränsar handlingsutrymmet	12%	16%	7%
Brist på intressant stomaterial	11%	13%	9%
Ändrade livsstilsförhållanden där avelsverksamheten inte ges samma utrymme	8%	8%	7%
Saknas ungdomsverksamhet och återväxt inom uppfödningen	5%	6%	4%
Byråkrati och pappersarbete tar för mycket tid	4%	2%	7%
Sporten har blivit alltför kommersialiserad	4%	5%	4%
Överetablering inom uppfödningen leder till ansträngd konkurrenssituation	2%	2%	2%
Jordbruksverksamhet (inkl. Skogsbruk) tar allt mer tid i anspråk	1%	2%	0%

De största hindren för att bedriva uppfödning med galopphästar är den svaga lönsamhet som 8 av 10 uppfödare anger. Relaterat till detta även för lite prispengar (40 %) samt omkostnader för resor (17 %).

Det andra stora hindret är bristen på intressant hingstmaterial som 31 % anger som ett viktigt hinder i verksamheten.

För återstående svarsalternativ anges relativt lägre värden.

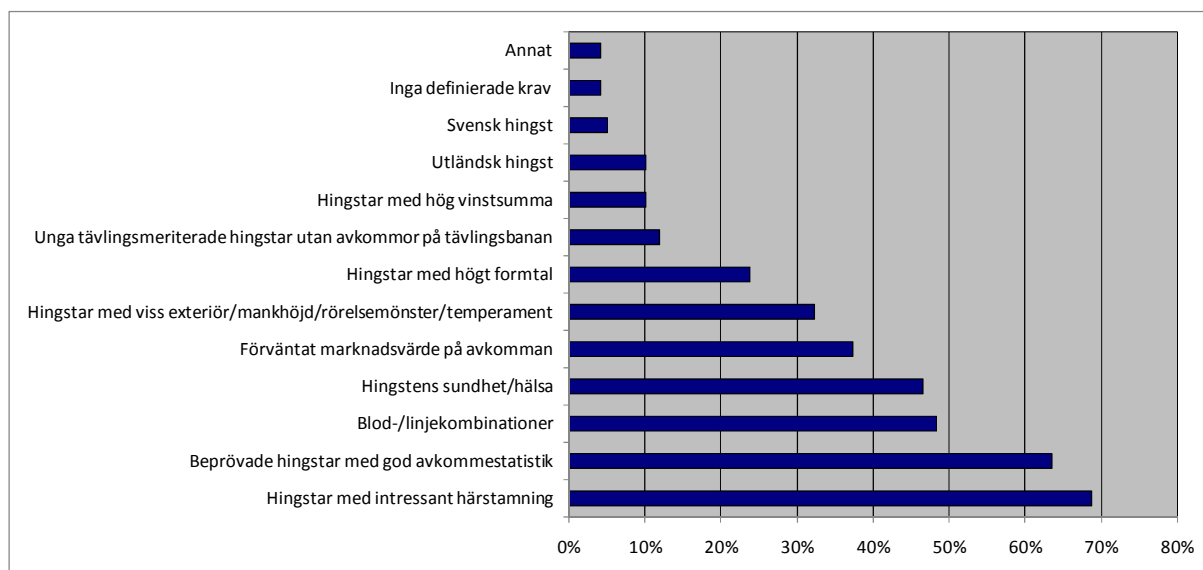
Det kan också noteras att svarsfördelningen som helhet är relativt jämn mellan män och kvinnor, men där kvinnor anger tillgång på avelsmaterial (hingstar och ston) som relativt starka hinder jämfört med männen. Detta är också i linje med kvinnornas uttalade profil kring intresset för hästrasen som en mycket väsentlig drivkraft för uppfödningens verksamheten.

Bland åldersgrupperna utmärker sig framförallt gruppen 51 – 60 år genom att ange låga prispengar (50 %) och svagt publik intresse (26 %) som viktiga hinder.

Fråga 9

Vilka faktorer är viktigast vid val av hingst till era ston?

%	Total	Kvinna	Man
Hingstar med intressant härstamning	69%	69%	68%
Beprövade hingstar med god avkommestatik	64%	63%	64%
Blod-/linjekombinationer	48%	52%	45%
Hingstens sundhet/hälsa	47%	55%	38%
Förväntat marknadsvärde på avkomman	37%	45%	29%
Hingstar med viss exteriör/mankhöjd/rörelsemönster/temperament	32%	32%	32%
Hingstar med högt formtal	24%	27%	20%
Unga tävlingsmeriterade hingstar utan avkommor på tävlingsbanan	12%	15%	9%
Hingstar med hög vinstsumma	10%	11%	9%
Utländsk hingst	10%	13%	7%
Svensk hingst	5%	8%	2%
Inga definierade krav	4%	5%	4%
Annat	4%	6%	2%

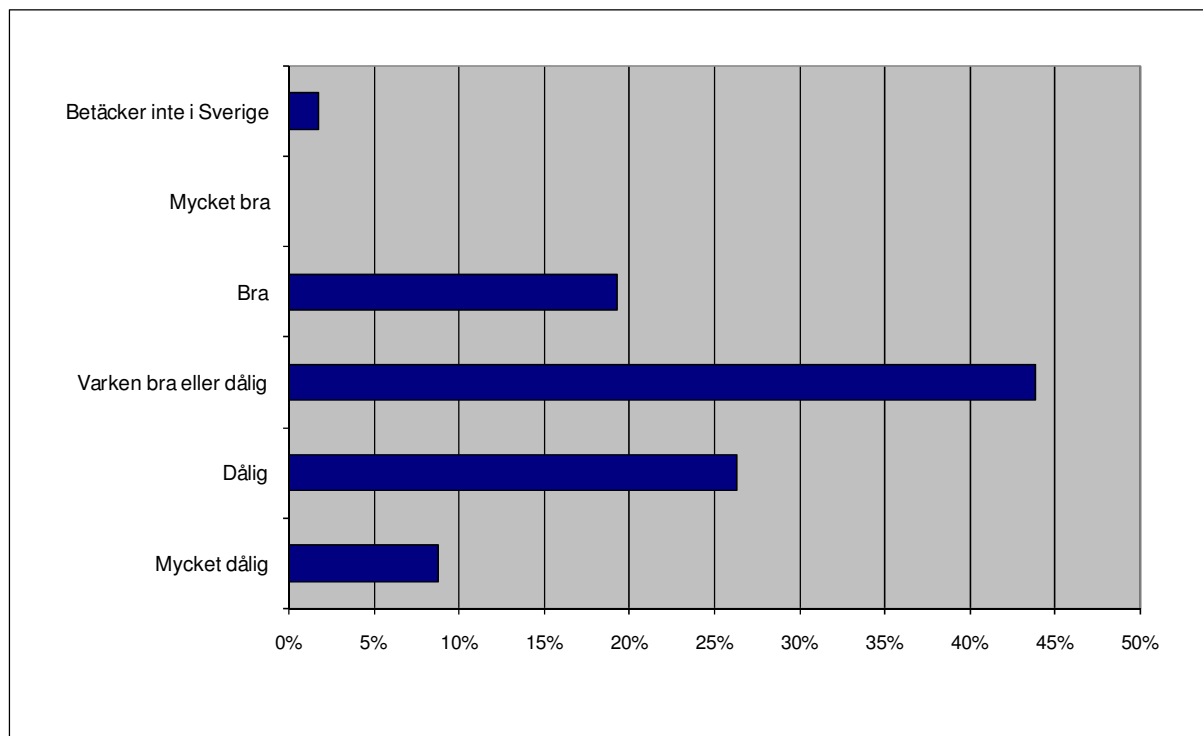
Val av hingst styrs framförallt genom stamtavlan – härstamning och avkommestatik tillmäts vikt av 69 % respektive 64 % av uppfödarna. Blod-/linjekombinationer nämns av 48 %.

Formtal anges bara som viktigt av 24 %, och frågan om utländsk eller svenskt ursprung är närmast irrelevant för 9 av 10 uppfödare.

Förväntat marknadsvärde på avkomman anges av 37 % - där särskilt kvinnorna anger detta som viktigt i högre utsträckning än männen (45 % jämfört med 29 %).

Fråga 10

Hur bedömer du tillgången på svenska hingstar av lämplig kvalitet?

%	Total	Kvinna	Man
Mycket dålig	9%	10%	7%
Dålig	26%	27%	26%
Varken bra eller dålig	44%	45%	43%
Bra	19%	15%	24%
Mycket bra	0%	0%	0%
Betäcker inte i Sverige	2%	3%	0%

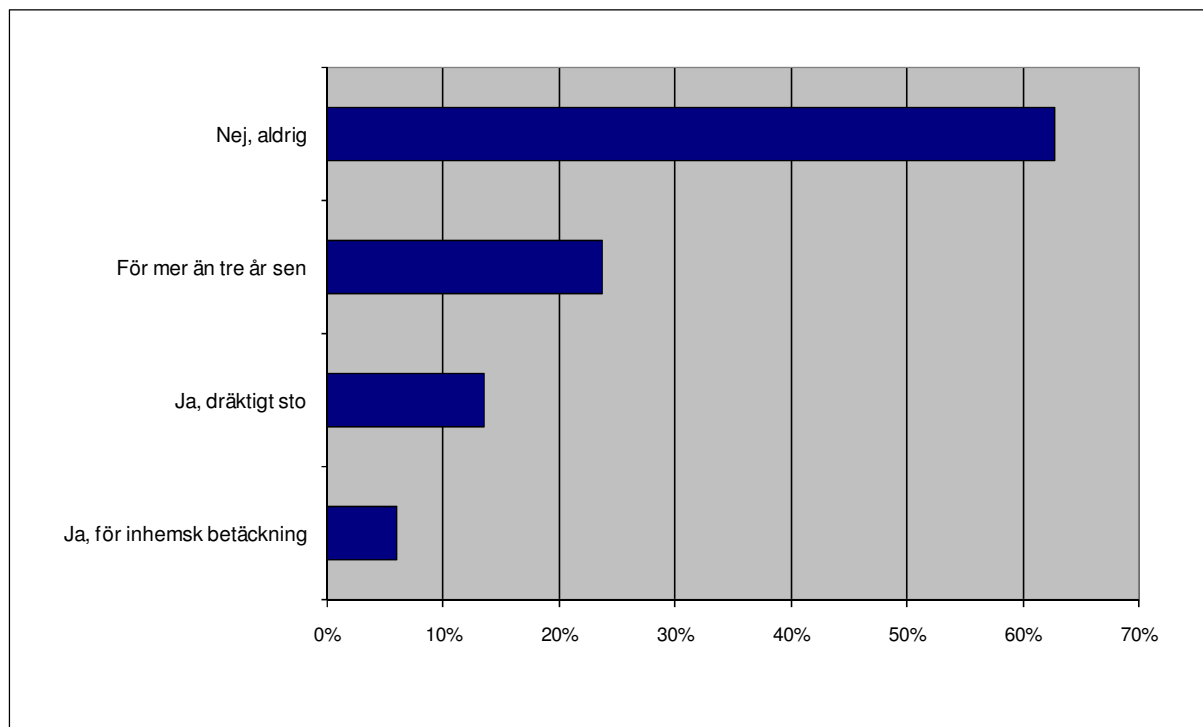
Endast 19 % anser att tillgången på svenska hingstar är bra eller mycket bra. 25 % anser att den är dålig eller mycket dålig.

Kvinnorna är överlag mer kritiska än männen, och här återfinns också den relativt lilla grupp som inte betäcker i Sverige.

Totalt får svaren anses ge uttryck för ett visst missnöje med svensk hingstkvalitet.

Fråga 11

Har ni importerat avelssto från ett annat land under de senaste tre åren?

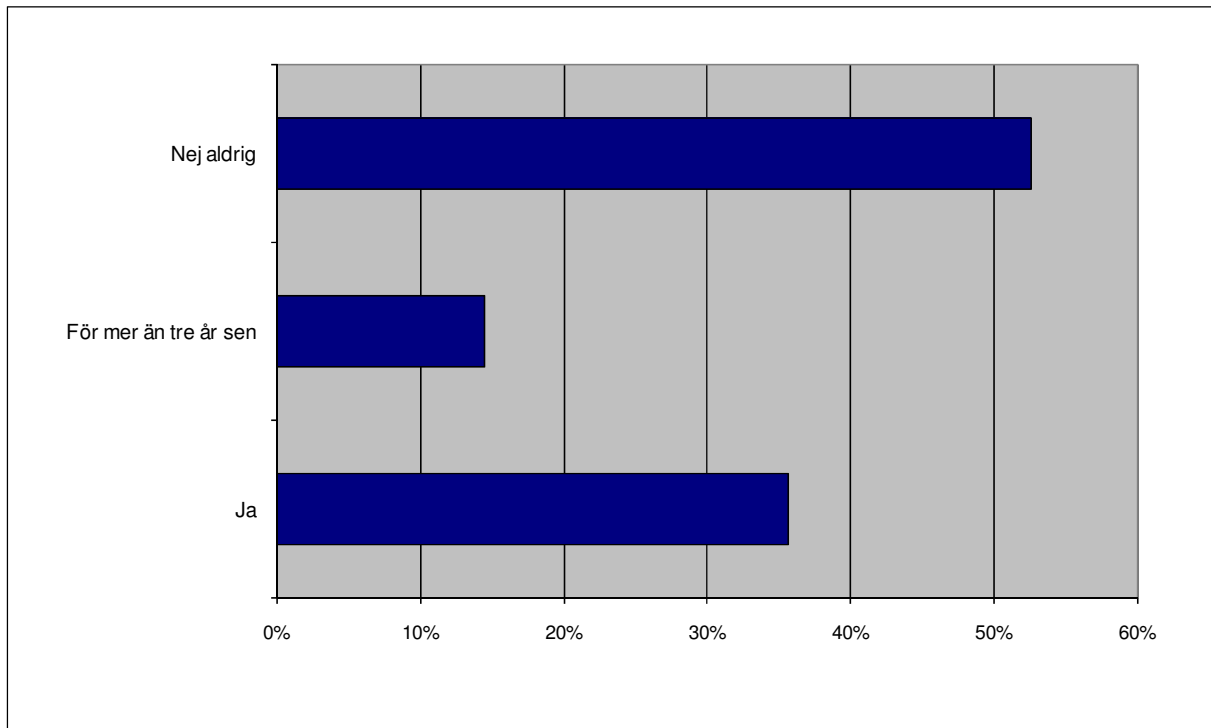
%	Total	Kvinna	Man
Ja, för inhemsk betäckning	6%	3%	9%
Ja, dräktigt sto	14%	13%	14%
För mer än tre år sen	24%	19%	29%
Nej, aldrig	63%	66%	59%

37 % har någon gång importerat avelssto från utlandet. Dock har endast 20 % gjort det under de senaste tre åren. Av dessa är det ungefär en tredjedel som tagit in ett dräktigt avelssto.

Det är framförallt den äldsta uppfödargruppen (> 60 år) som importerar utländska avelsston i väsentligt högre utsträckning (45 % ha någon gång gjort detta, och 31 % under de senaste tre åren) än de yngre uppfödarna.

Fråga 12

Har ni tagit avelssto till annat land för betäckning med utländsk hingst under de senaste tre åren?

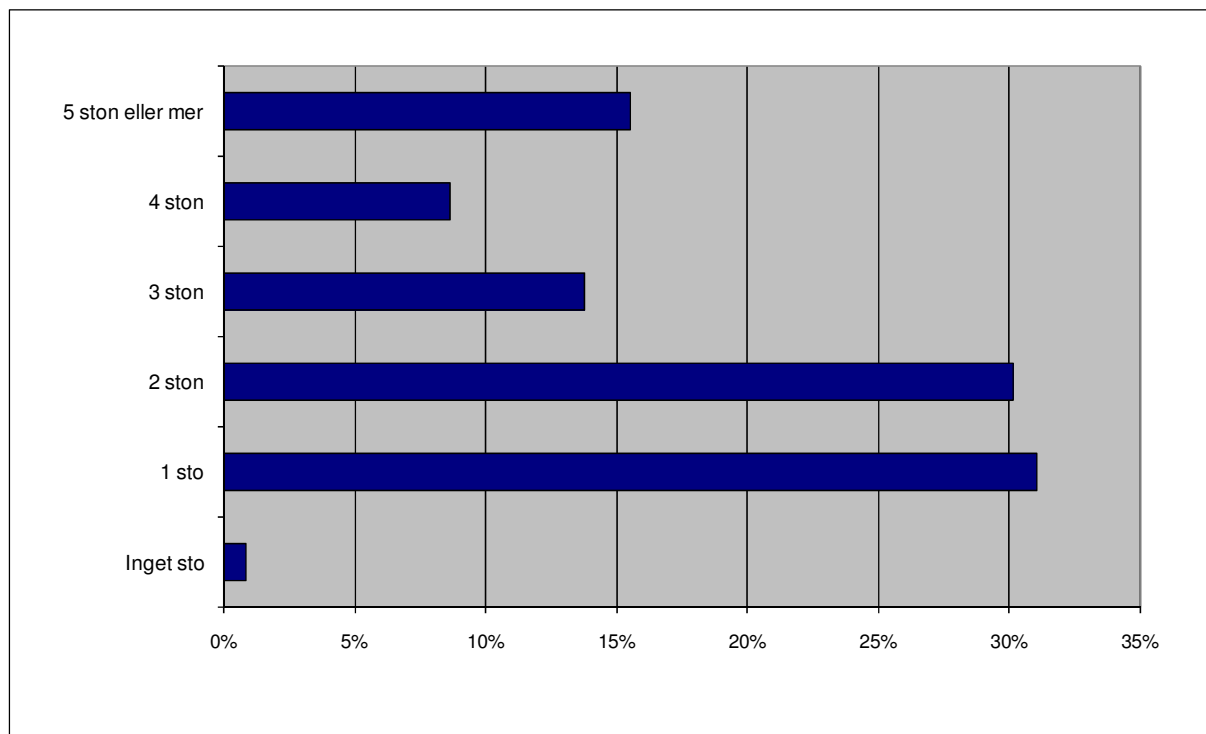
%	Total	Kvinna	Man
Ja	36%	23%	50%
För mer än tre år sen	14%	13%	16%
Nej aldrig	53%	65%	39%

47 % har tagit sto till utlandet för betäckning. 36 % har gjort någon gång under de senaste tre åren. Det är i synnerhet manliga uppfödare som gör detta.

Även här är det framförallt de äldre uppfödarna (> 60 år) som betäckt ston i utlandet (71 % totalt, 50 % under de senaste tre åren).

Fråga 13

Hur många ston har ni i er uppfödning?

%	Total	Kvinna	Man
Inget sto	1%	2%	0%
1 sto	31%	32%	30%
2 ston	30%	30%	30%
3 ston	14%	18%	9%
4 ston	9%	7%	11%
5 ston eller mer	16%	12%	20%

Omfattningen i avelsverksamheten är i viss utsträckning polariserad. Å ena sidan har 31 % av uppfödarna ett sto, och 30 % har två ston. Å andra sidan finns en tredje – relativt stor – grupp som har 5 ston eller fler (16 %).

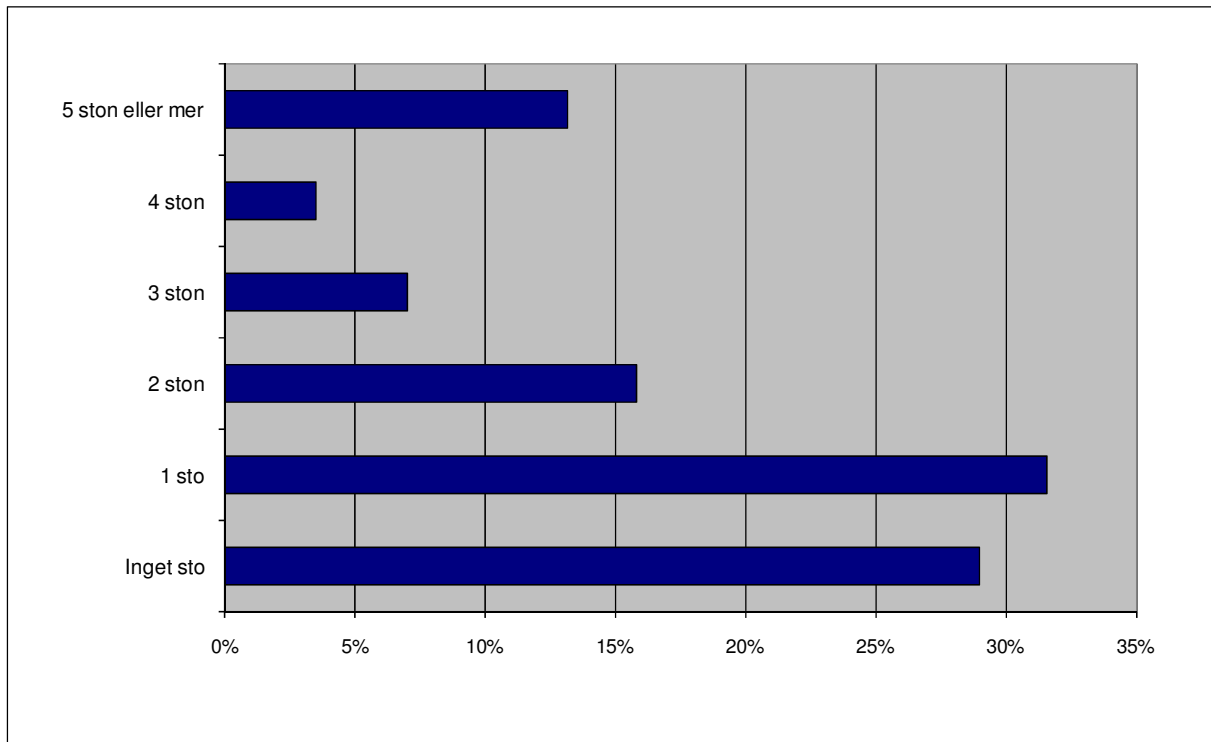
Yngre uppfödargrupper har generell sett lägre antal ston i uppfödningen, men den äldsta gruppen skiljer sig genom att den är indelad i två grupper där man antingen har 1-2 ston (63 %) eller bedriver en storskalig uppfödning (24 %).

Medelvärdena i grupperna uppgår till:

	Total	Kvinna	Man
Medelvärde antal ston	3,1	2,7	3,6

Fråga 14

Hur många ston betäckte ni under år 2007?

%	Total	Kvinna	Man
Inget sto	29%	34%	23%
1 sto	32%	31%	32%
2 ston	16%	16%	16%
3 ston	7%	7%	7%
4 ston	4%	2%	5%
5 ston eller mer	13%	10%	16%

29 % av uppfödarna var inaktiva, dvs betäckte inget sto under 2007.

En regressionsanalys av resultaten visar att det faktiska betäckningstalet uppgår till c:a 65 % av antalet avelsston under varje givet år. Nedanstående tabell visar också att betäckningsgraden är högst bland de största uppfödarna.

Regressionsanalys: F13 vs F14

#	Total
Antal ston i avel	371
Antal betäckningar	241
Koefficient (betäckn/sto)	0,65

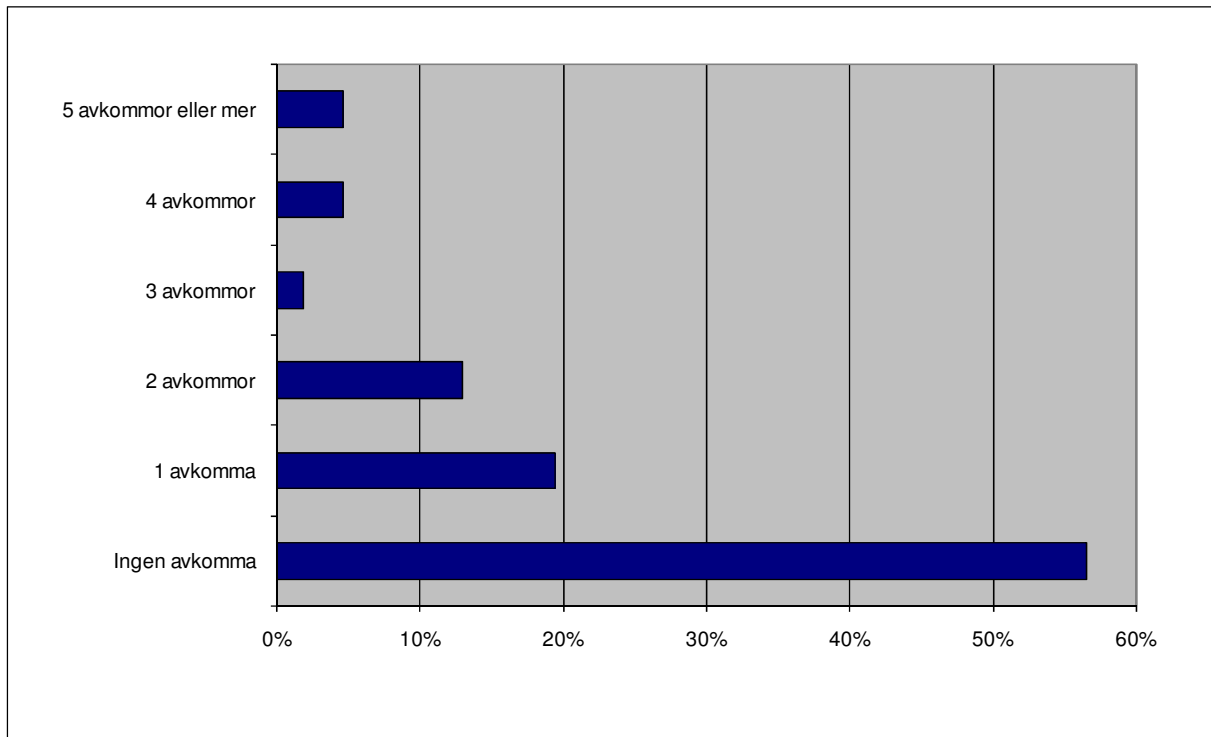
Antal ston i avel per uppfödare

	0	1	2	3	4	+5
0		36	70	48	40	177
0		22	32	26	22	139
-		0,61	0,46	0,54	0,55	0,79

Betäckningsgraden är positivt korrelerad med uppfödarnas åldersgrupper, och är alltså relativt högre i de äldre uppfödargrupperna.

Fråga 15

Hur många avkommor sålde ni under år 2007?

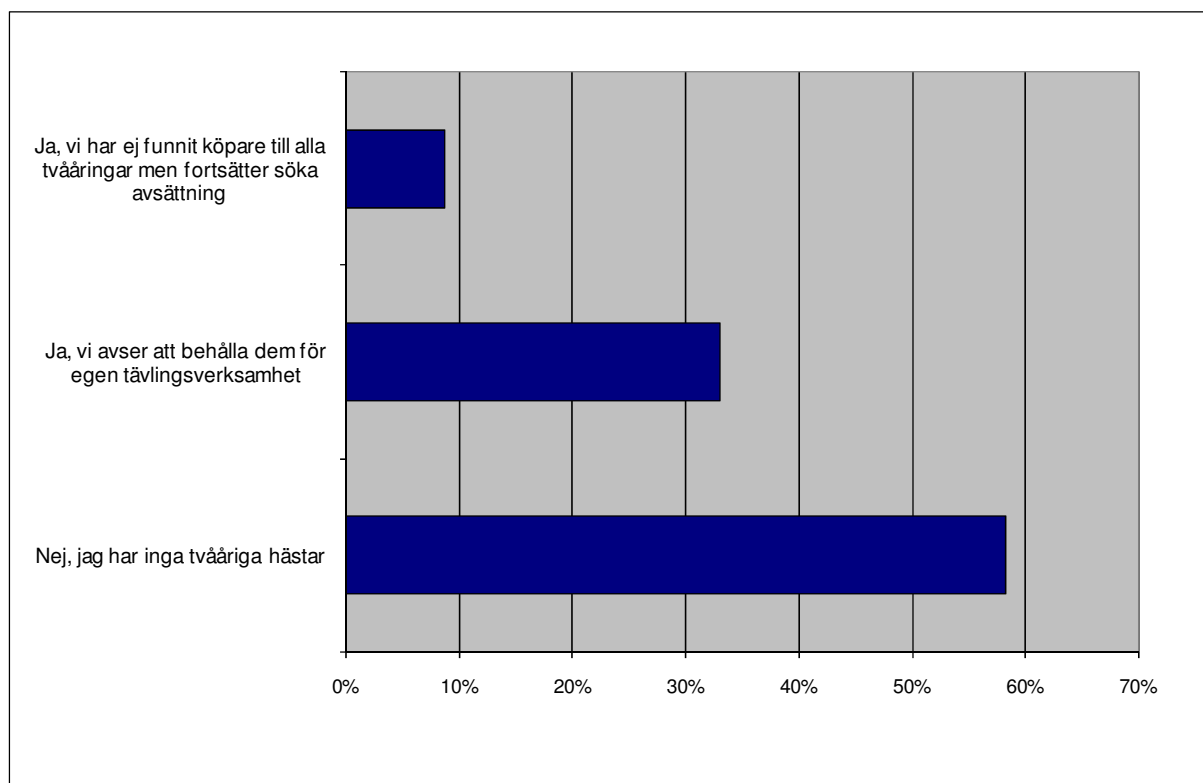

%	Total	Kvinna	Man
Ingen avkomma	56%	60%	53%
1 avkomma	19%	22%	17%
2 avkommor	13%	11%	15%
3 avkommor	2%	2%	2%
4 avkommor	5%	4%	6%
5 avkommor eller mer	5%	2%	8%

56 % av uppfödarna sålde ingen avkomma under 2007. Mot bakgrund av svaren under föregående fråga kan det peka på att c:a 25 % av betäckningarna inte leder till någon avsättning på marknaden.

Fråga 16

Har ni osålda tvååringar (dvs. födda 2006)?

%	Total	Kvinna	Man
Nej, jag har inga tvååriga hästar	58%	58%	58%
Ja, vi avser att behålla dem för egen tävlingsverksamhet	33%	33%	33%
Ja, vi har ej funnit köpare till alla tvååringar men fortsätter söka avsättning	9%	8%	9%

Mer än 91 % av uppfödarna har fått avsättning för sina avkommor, antingen genom försäljning (58 %) eller genom att man själv påtagit sig ägarrollen för avkomman (33 %).

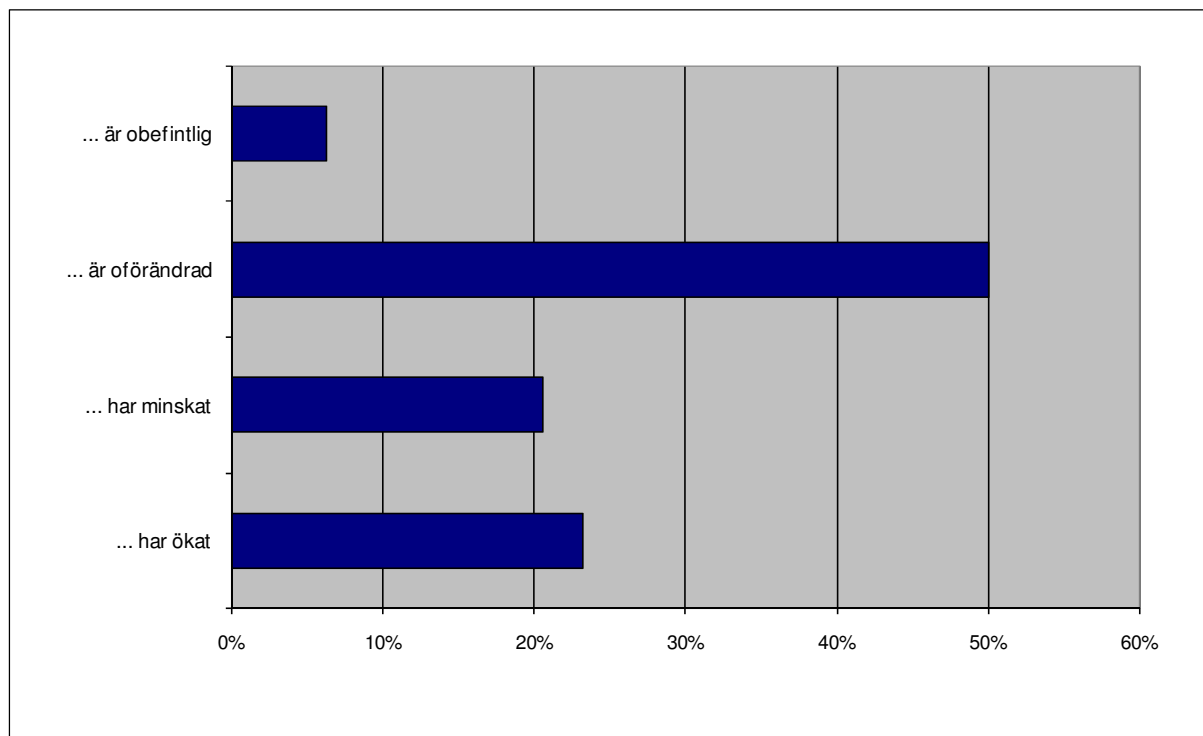
Detta indikerar en relativt god och balanserad marknadssituation för ettåringar.

Avsättningsgraden är – motsats till betäckningsgraden - negativt korrelerad med uppfödarnas åldersgrupper, och är alltså relativt lägre i de äldre uppfödargrupperna. Totalt sett betäcker man alltså relativt fler ston men behåller också fler för egen räkning (alternativt har svårare att få avsättning för avkomman).

Fråga 17

Jag upplever att efterfrågan på hästar de senaste fem åren ...

%	Total	Kvinna	Man
... har ökat	23%	27%	20%
... har minskat	21%	20%	21%
... är oförändrad	50%	43%	57%
... är obefintlig	6%	11%	2%

Uppfödarna anger att efterfrågan har ökat respektive minskat i ungefär samma omfattning. 50 % anser att marknadsefterfrågan är oförändrad. Resultaten bekräftar slutsatserna från föregående fråga kring en generellt sett balanserad marknadssituation. Uppfattningarna skiljer sig inte avsevärt mellan uppfödare av olika storlek (se nedan).

Jag upplever att efterfrågan på hästar de senaste fem åren ...

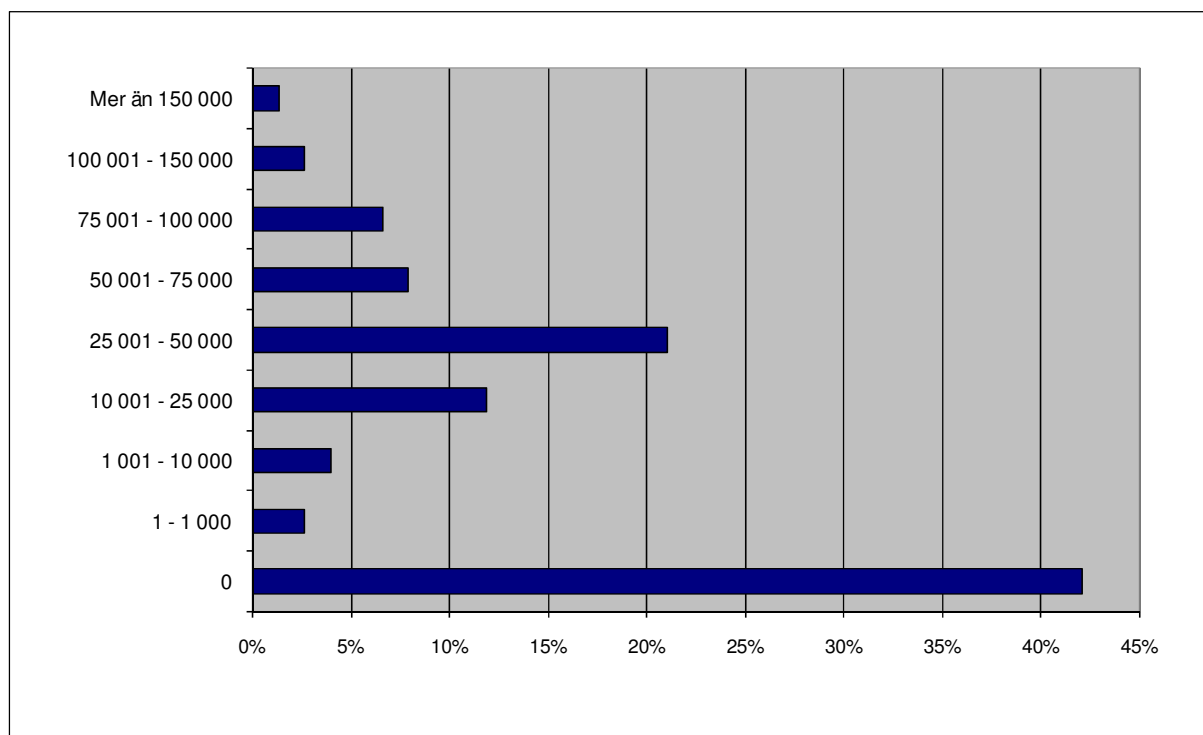
Antal ston i avel per uppfödare

%	Totalt
... har ökat	23%
... har minskat	20%
... är oförändrad	51%
... är obefintlig	6%

	0	1	2	3	4	+5
0%	26%	24%	21%	0%	28%	
100%	21%	18%	21%	10%	22%	
0%	50%	45%	57%	80%	44%	
0%	3%	12%	0%	10%	6%	

Fråga 18

Mot bakgrund av genomsnittet för de senaste två kalenderåren 2006 och 2007 uppgår intäkter från er försäljning av ettåriga hästar (18 månader) till ca ...

%	Total	Kvinna	Man
0	42%	44%	40%
1 - 1 000	3%	3%	3%
1 001 - 10 000	4%	0%	8%
10 001 - 25 000	12%	11%	13%
25 001 - 50 000	21%	22%	20%
50 001 - 75 000	8%	3%	13%
75 001 - 100 000	7%	8%	5%
100 001 - 150 000	3%	6%	0%
Mer än 150 000	1%	3%	0%

Intäkten för ettåringar uppgår till 0 kronor för 42 % av uppfödarna, vilket överensstämmer med antalet osålda tvååringar som antingen behålls i egen träning eller där man fortsätter söka avsättningsmöjligheter (F16).

Medel- och medianvärdena i grupperna uppgår till:

	Total	Kvinna	Man
Medelvärde (kr)	28 911	33 528	24 755
Medianvärde (kr)	17 500	17 500	15 000

Genomsnittsintäkten av försäljning av ettåringar bland samtliga uppfödare uppgår till 28 900 kr. Kvinnliga uppfödare uppnår 35 % högre intäkter än manliga uppfödare. Tabellen nedan visar att snittintäkten bland de uppfödare som genomför någon försäljning av ettåringar uppgår till 49 122 kr.

#	# Uppfödare	# Avkommor	Totala Intäkter	kr/uppfödare	kr/avkomma
1 avkomma	17	17	810 000	47 647	47 647
2 avkommor	13	26	563 000	43 308	21 654
3 avkommor	1	3	25 000	25 000	8 333
4 avkommor	5	20	414 000	82 800	20 700
5+ avkommor	5	33	202 000	40 400	6 121
TOTALT	41	99	2 014 000	49 122	20 343

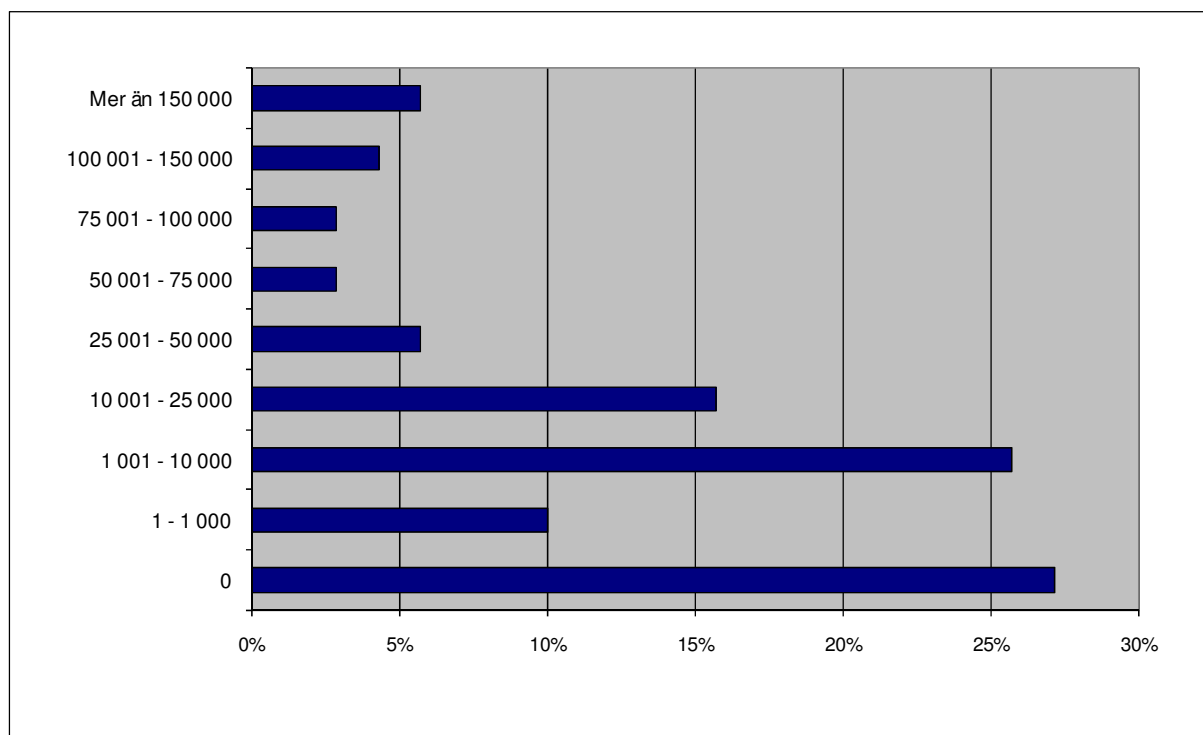
Tabellen ovan visar att snittintäkten för ettåringar uppgår till 20 343 kronor per avkomma räknat över de uppfödare som genomfört någon försäljning av ettåringar under året.

Det finns i materialet inget som visar att större uppfödare får mer betalt per avkomma än mindre uppfödare, men här är också svarsgrupperna så små bland de större uppfödarna att tolkningen blir statistiskt osäker. Det innebär bl a att enskilda uppfödares utfall under ett enskilt år kan få ett oproportionerligt stort genomslag i totalresultatet för dessa grupper.

För en vidare utvärdering av avsättningspriserna och deras utveckling och fördelning över olika aktörer finns också god dokumentation att tillgå från auktionsverksamheten i landet. Detta underlag bör kunna ge en bild av det faktiska utfallet som kan komplettera siffrorna i undersökningen.

Fråga 19

Mot bakgrund av genomsnittet för de senaste två kalenderåren 2006 och 2007 uppgår uppfödarpremier och övriga premieringar till ca ...

%	Total	Kvinna	Man
0	27%	32%	22%
1 - 1 000	10%	15%	6%
1 001 - 10 000	26%	24%	28%
10 001 - 25 000	16%	12%	19%
25 001 - 50 000	6%	9%	3%
50 001 - 75 000	3%	3%	3%
75 001 - 100 000	3%	0%	6%
100 001 - 150 000	4%	3%	6%
Mer än 150 000	6%	3%	8%

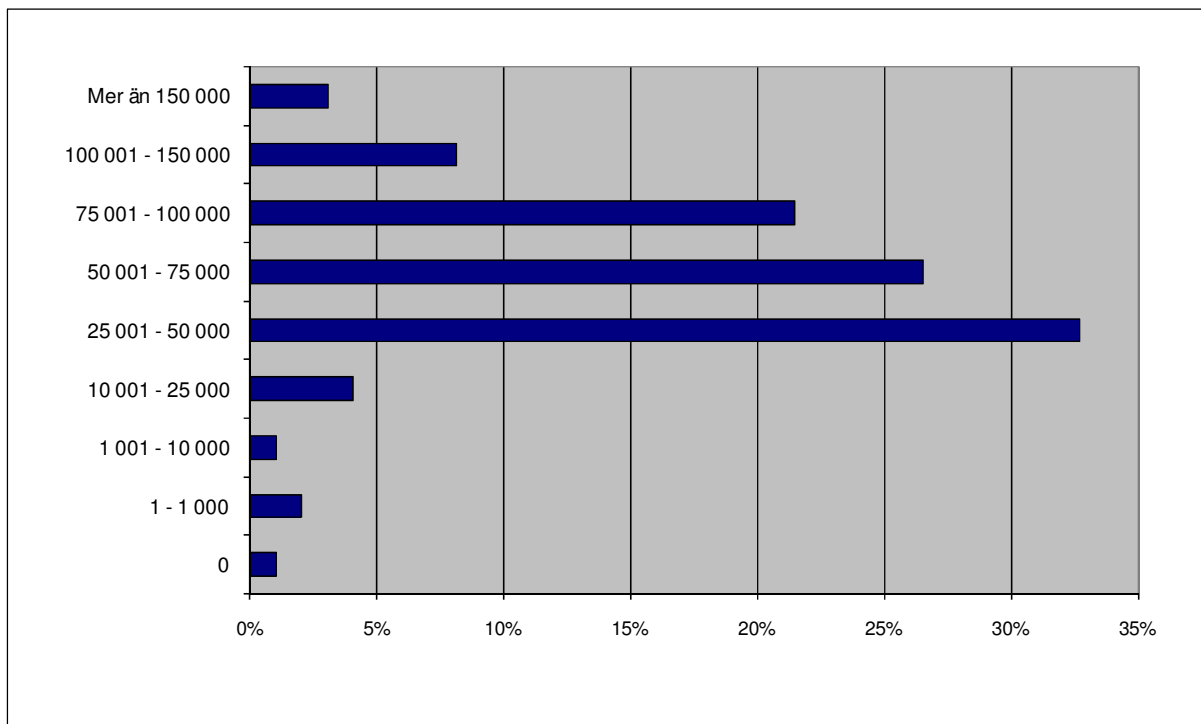
27 % av uppfödarna har inte erhållit några uppfödarpremier under de senaste två åren. Det gäller i synnerhet kvinnor, som vi också sett svarar för en stor andel av nytilkomna uppfödare under de senaste tre åren, och som av den anledningen kanske ännu inte haft möjlighet att få sina avkommor premierade. 36 % har erhållit premier understigande 10 000 kronor, medan 10 % av uppfödarna anger att man erhållit premier överstigande 100 000 kronor per år.

När frågan korreleras med antal ston i uppfödningen framgår att större uppfödare erhåller relativt högre uppfödarpremier per sto. Detta indikerar väsentliga skillnader mellan uppfödarna vad gäller avelskvalitet och detta samvarierar med uppfödarestorleken.

	kr/uppfödare	kr/sto
1 sto	3 861	3 861
2 ston	7 974	3 987
3 ston	14 000	4 667
4 ston	22 563	5 641
5 ston eller fler	118 958	11 152

Fråga 20

Vad är er ungefärliga totala kostnad per avkomma under de första ca 18 månaderna fram till försäljningstillfället (dvs. betäckning, uppstallning, foder, veterinär samt övrigt)?

%	Total	Kvinna	Man
0	1%	0%	2%
1 - 1 000	2%	2%	2%
1 001 - 10 000	1%	0%	2%
10 001 - 25 000	4%	2%	6%
25 001 - 50 000	33%	40%	26%
50 001 - 75 000	27%	29%	24%
75 001 - 100 000	21%	21%	22%
100 001 - 150 000	8%	4%	12%
Mer än 150 000	3%	2%	4%

Totalkostnaden per avkomma för ettåringar uppgår till i genomsnitt c:a 75 000 kronor. Totalkostnaderna för manliga och kvinnliga uppfödare är likartade. Medel- och medianvärdena i grupperna uppgår till:

	Total	Kvinna	Man
Medelvärde (kr)	74 681	79 534	70 023
Medianvärde (kr)	60 000	60 000	60 000

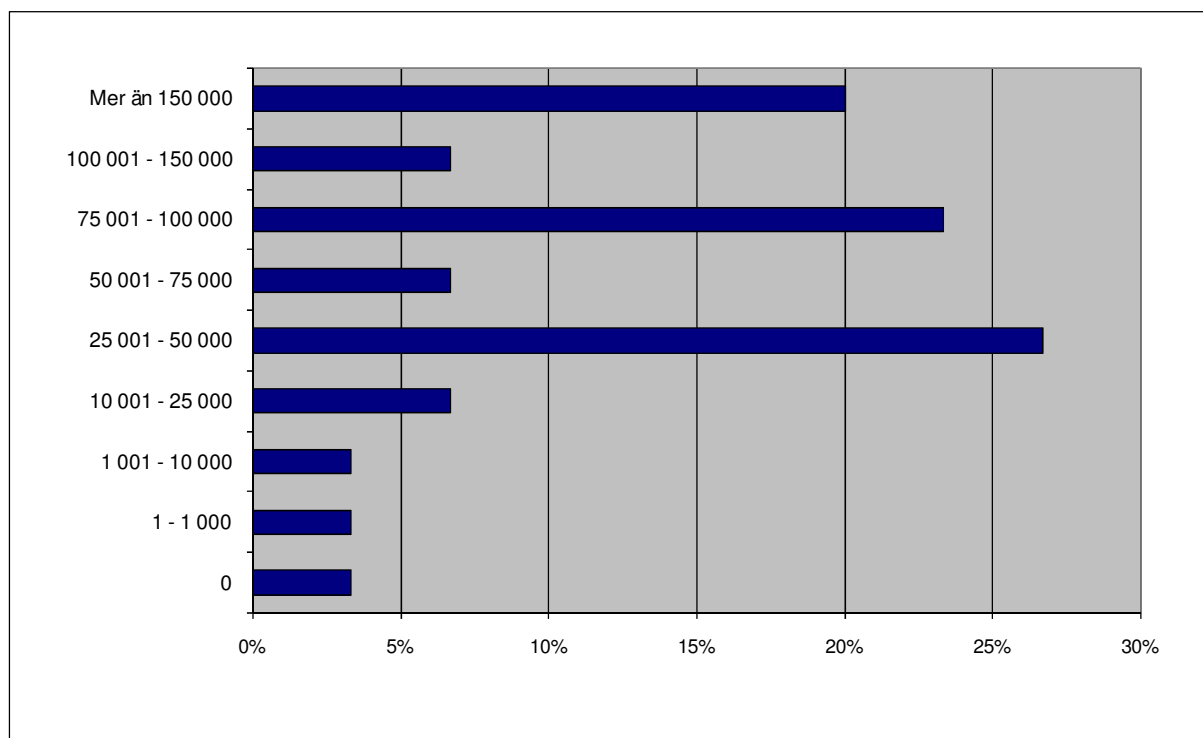
Det finns inget i undersökningen som pekar på att större uppfödare har stordriftsfördelar, dvs mindre totalkostnader per avkomma än mindre uppfödare:

	Medelvärde
Inget sto	40 000
1 sto	64 200
2 ston	64 020
3 ston	72 933
4 ston	71 250
5 ston eller fler*	64 867

* Rensat för 1 utliggande datavärde

Fråga 21 a

Mot bakgrund av genomsnittet för de senaste två kalenderåren 2006 och 2007, vilket **UNDERSKOTT** har ni i uppfödarverksamheten?

%	Total	Kvinna	Man
0	3%	4%	3%
1 - 1 000	3%	4%	3%
1 001 - 10 000	3%	0%	6%
10 001 - 25 000	7%	4%	9%
25 001 - 50 000	27%	38%	18%
50 001 - 75 000	7%	0%	12%
75 001 - 100 000	23%	23%	24%
100 001 - 150 000	7%	15%	0%
Mer än 150 000	20%	12%	26%

85 % av uppfödarna anger att man sammantaget bedrivit uppfödarverksamheten med underskott under de senaste åren.

Medianvärdet för underskott i verksamheten uppgår till 77 500 kronor. Medel- och medianvärdena i grupperna uppgår till:

	Total	Kvinna	Man
Medelvärde (kr)	137 803	84 542	178 532
Medianvärde (kr)	77 500	65 000	77 500

Här bör medianvärdet användas eftersom underskottet räknat som medelvärden avviker starkt i gruppen män, vilket pekar på att enskilda respondenter i den undergruppen redovisar omfattande underskott, vilket snedvrider jämförelsen mellan grupperna och avseende totalt medelvärde.

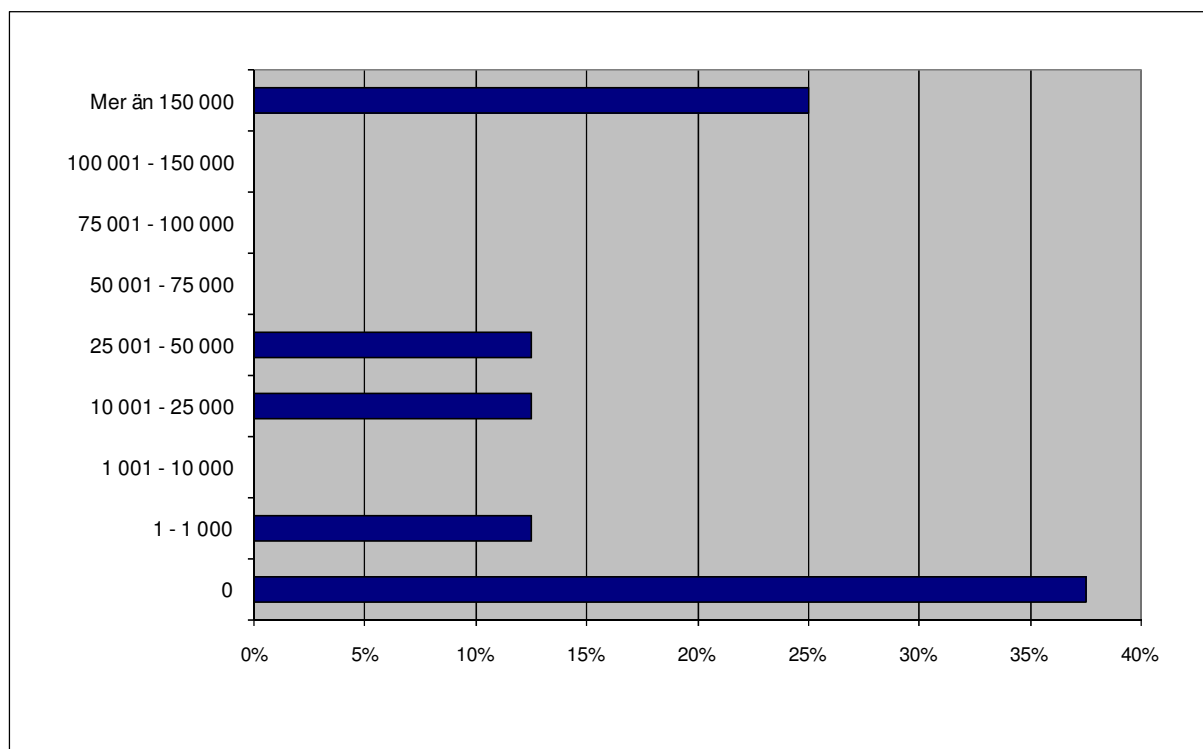
Det finns vist stöd för att större uppfödare har ett lägre underskott per sto än mindreuppfödare, men avvikelserna mellan uppfödarkategorierna måste betraktas som relativt små.

	Medelvärde/uppödare	Medelvärde/ sto
Inget sto	40 040	-
1 sto	52 083	52 083
2 ston	69 459	34 730
3 ston	112 500	37 500
4 ston	130 000	32 500
5 ston eller fler*	325 000	30 093

* Rensat för 1 utliggande datavärde

Fråga 21 b

Mot bakgrund av genomsnittet för de senaste två kalenderåren 2006 och 2007, vilket ÖVERSKOTT har ni i uppfödarverksamheten?

%	Total	Kvinna	Man
0	38%	25%	50%
1 - 1 000	13%	25%	0%
1 001 - 10 000	0%	0%	0%
10 001 - 25 000	13%	0%	25%
25 001 - 50 000	13%	25%	0%
50 001 - 75 000	0%	0%	0%
75 001 - 100 000	0%	0%	0%
100 001 - 150 000	0%	0%	0%
Mer än 150 000	25%	25%	25%

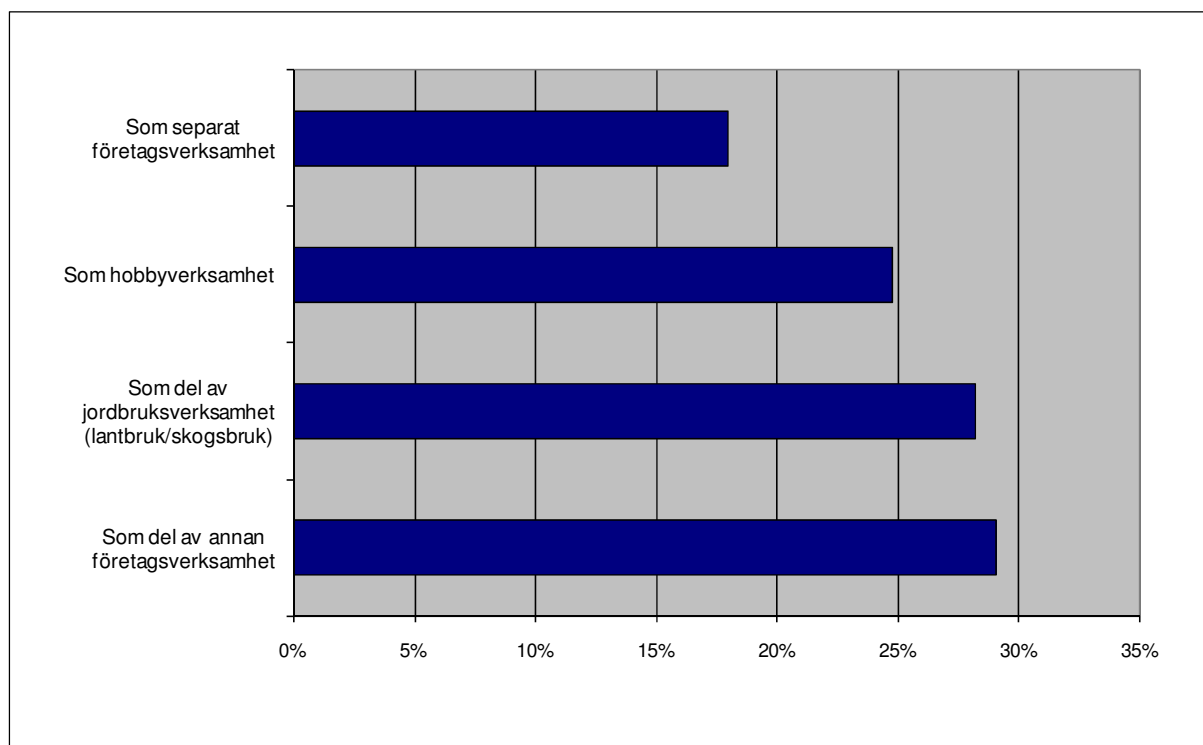
Endast 8 respondenter har angivit överskott (varav tre 0 kr). Det innebär att endast 4 % av uppfödarna anger att man sammantaget bedrivit uppfödarverksamheten med överskott under de senaste åren.

Överskotten i dessa verksamheter uppgår till i genomsnitt c:a 84 000 kronor.

Fråga 22

I vilken form bedrivs huvudsakligen uppfödningen?

%	Total	Kvinna	Man
Som del av annan företagsverksamhet	29%	28%	30%
Som del av jordbruksverksamhet (lantbruk/skogsbruk)	28%	23%	34%
Som hobbyverksamhet	25%	34%	14%
Som separat företagsverksamhet	18%	15%	21%

En fjärdedel av uppfödarna (en tredjedel av kvinnorna) anger att man bedriver uppfödning som hobbyverksamhet.

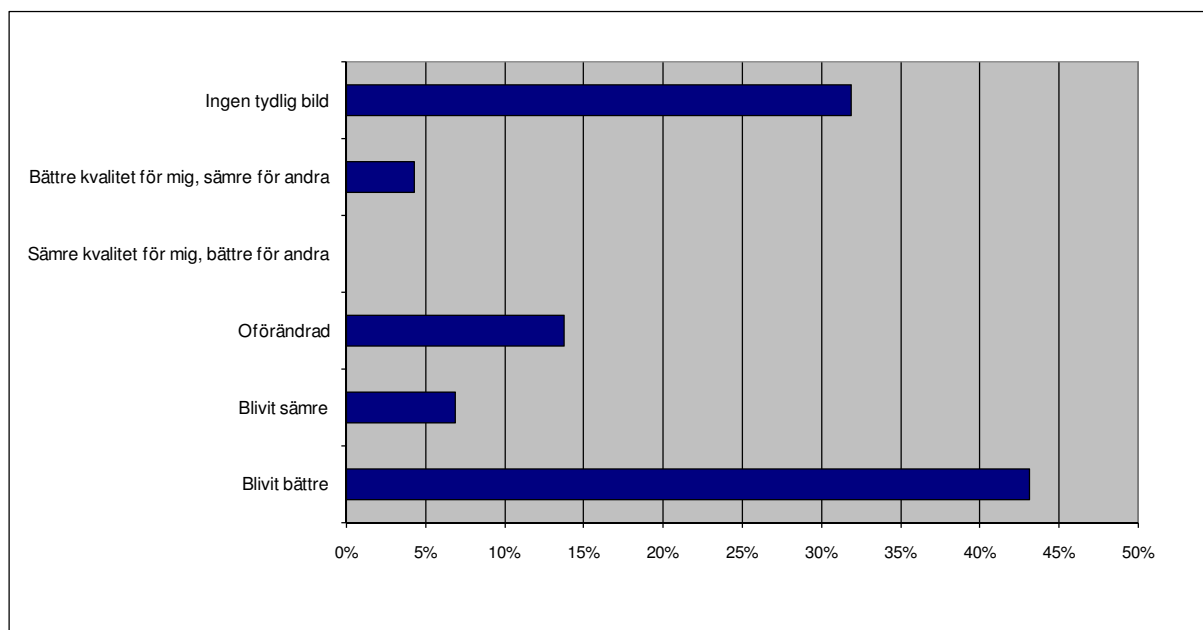
Närmare 1 av 5 uppfödare bedriver uppfödning som en separat företagsverksamhet, medan närmare 60 % av uppfödarna bedriver som del av annan verksamhet (jordbruk eller annat företagande).

Den senare gruppen torde normalt ha väsentliga kvittnings- och samordningsfördelar för kostnader och skatter i verksamheten genom den konstruktion de valt.

I den yngsta åldersgruppen (< 51 år) är det vanligast (34 %) att bedriva uppfödning i formen av hobbyverksamhet samt som del av annan företagsverksamhet. I den äldsta åldersgruppen (> 60 år) är det vanligast att bedriva uppfödning som del av jordbruksverksamhet (39 %).

Fråga 23

Hur anser du att kvaliteten på svensk avel har utvecklats under de senaste 10 åren?

%	Total	Kvinna	Man
Blivit bättre	43%	43%	44%
Blivit sämre	7%	10%	4%
Oförändrad	14%	2%	27%
Sämre kvalitet för mig, bättre för andra	0%	0%	0%
Bättre kvalitet för mig, sämre för andra	4%	7%	2%
Ingen tydlig bild	32%	39%	24%

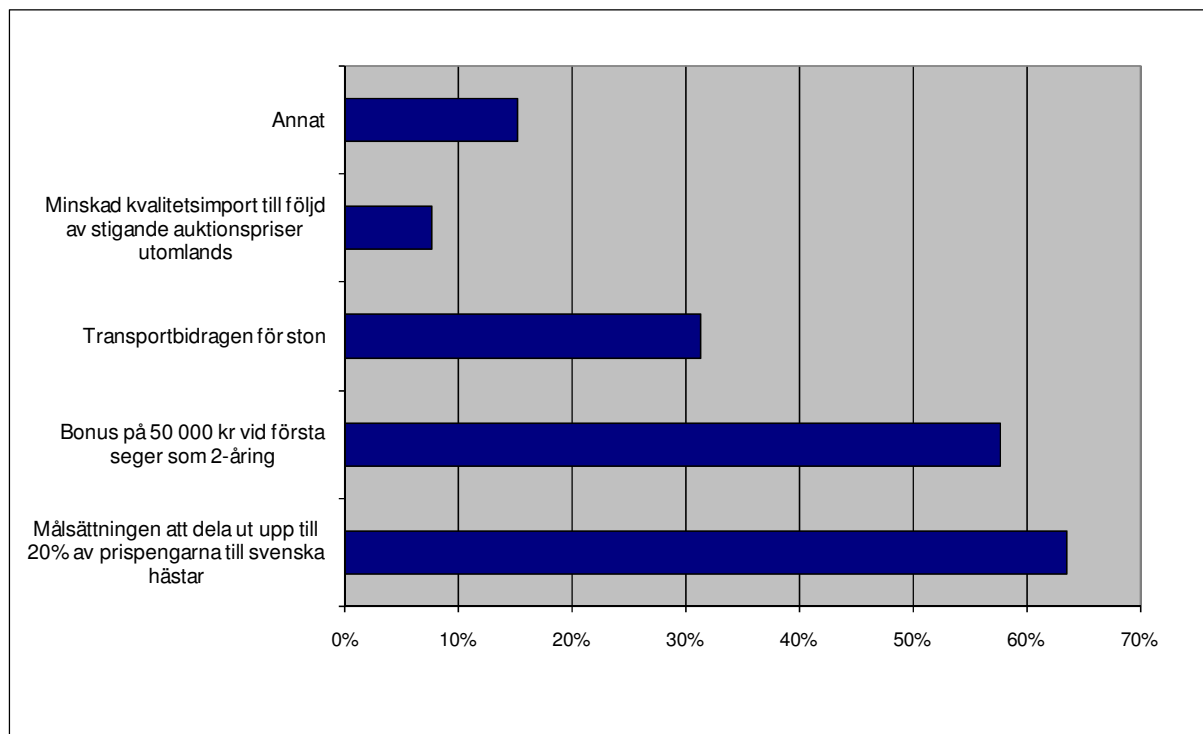
43 % av uppfödarna anser att kvaliteten på svensk avel förbättrats under den senaste 10 åren. Endast 7 % anser att den blivit sämre och 14 % att den är oförändrad.

32 % har ingen tydlig bild av hur avelskvaliteten utvecklats.

Endast 4 % av uppfödarna anser att deras kvalitet utvecklats annorlunda än den generella utvecklingen. Samtliga dessa anser att deras kvalitet utvecklats bättre än snittet.

Fråga 24

Vilka av följande faktorer anser du har bidragit till en bättre kvalitet inom svensk avel?

%	Total	Kvinna	Man
Målsättningen att dela ut upp till 20% av prispengarna till svenska hästar	64%	56%	71%
Bonus på 50 000 kr vid första seger som 2-åring	58%	50%	66%
Transportbidragen för ston	31%	32%	30%
Minskad kvalitetsimport till följd av stigande auktionspriser utomlands	8%	8%	7%
Annat	15%	23%	7%

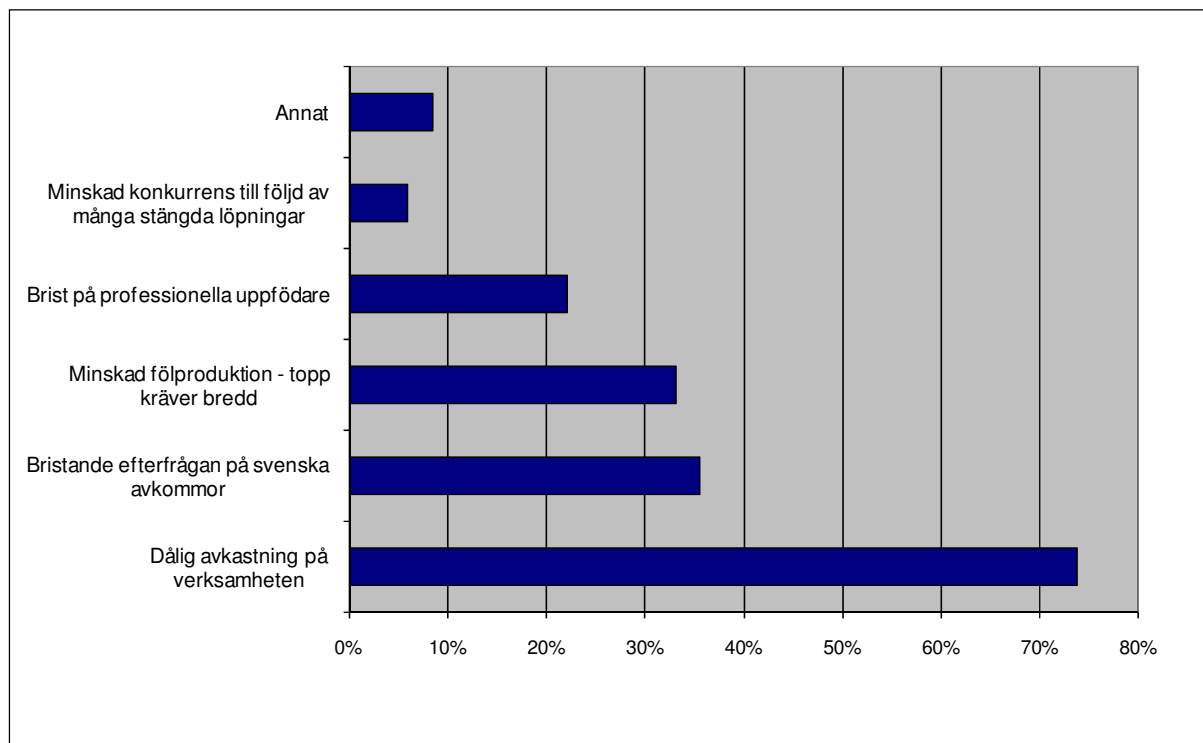
De viktigaste faktorerna för en positiv avelsutveckling anges av uppfödarna vara 20 % målet kring prispengarna till svenska hästar 64 %, respektive segerbonusen för 2-åringar.

Framförallt männen pekar på dessa faktorer, medan kvinnorna i lägre utsträckning pekar på ekonomiska incitament som drivkrafter för avelsutvecklingen, och även pekar på andra faktorer (23 %).

Även åldersgruppen 51-60 år pekar i högre utsträckning än övriga åldersgrupper på de ekonomiska faktorerna i sammanhanget.

Fråga 25

Vilka av följande faktorer anser du har bidragit till en sämre kvalitet inom svensk avel?

%	Total	Kvinna	Man
Dålig avkastning på verksamheten	74%	65%	84%
Bristande efterfrågan på svenska avkommor	36%	31%	41%
Minskad fölproduktion - topp kräver bredd	33%	39%	27%
Brist på professionella uppfödare	22%	16%	29%
Minskad konkurrens till följd av många stängda löpningar	6%	6%	5%
Annat	8%	6%	11%

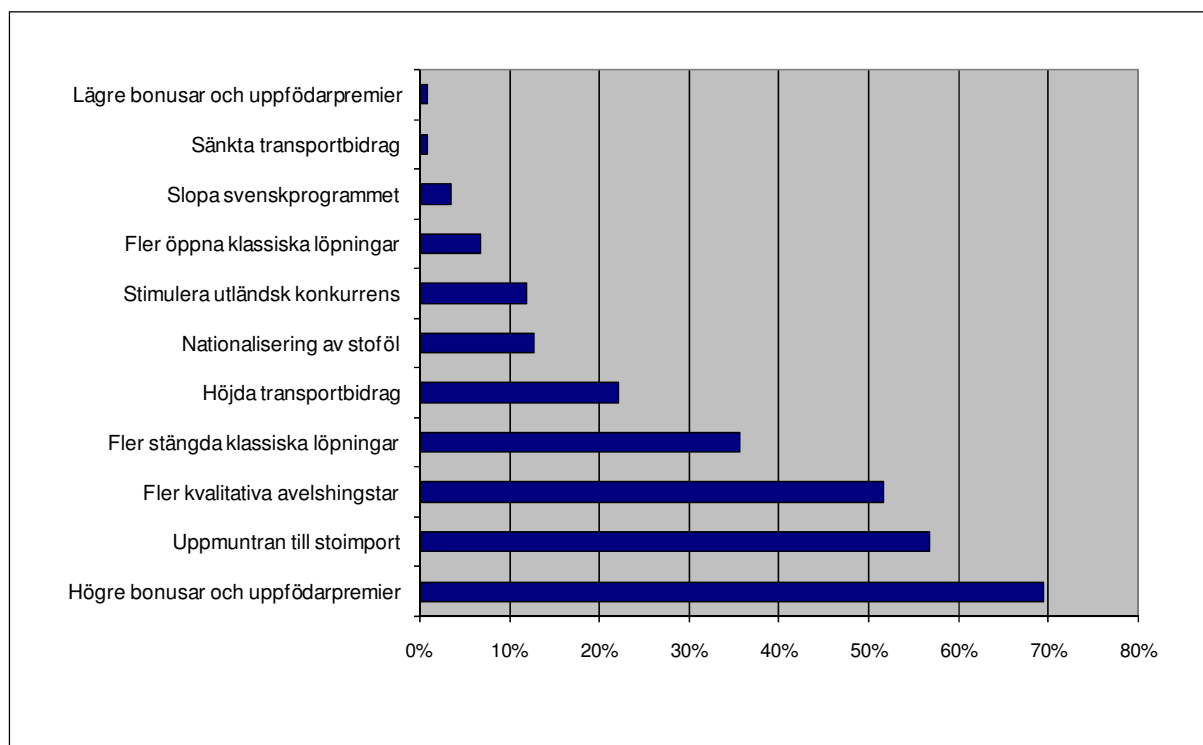
Största hindret för kvaliteten på svensk avel är avkastningen på verksamheten anser 3 av 4 uppfödare. Återigen skiljer sig mäns och kvinnors värdering av den ekonomiska situationen något.

Även här framgår att åldersgruppen 51-60 år i högre utsträckning än övriga grupper pekar på de ekonomiska faktorerna i sammanhanget.

39 % av kvinnorna (27 % av männen) framhåller även låg fölproduktion som en faktor. Männen påtalar i 29 % av fallen en alltför låg grad av professionalism i uppfödarledet.

Fråga 26

Vad anser du behöver göras för att förbättra kvaliteten på svensk avel under de kommande 10 åren?

%	Total	Kvinna	Man
Högre bonusar och uppfödarpremier	69%	68%	71%
Uppmuntran till stoimport	57%	58%	55%
Fler kvalitativa avelshingstar	52%	61%	41%
Fler stängda klassiska löpningar	36%	31%	41%
Höjda transportbidrag	22%	24%	20%
Nationalisering av stoföl	13%	13%	13%
Stimulera utländsk konkurrens	12%	15%	9%
Fler öppna klassiska löpningar	7%	6%	7%
Slopa svenskprogrammet	3%	5%	2%
Sänkta transportbidrag	1%	0%	2%
Lägre bonusar och uppfödarpremier	1%	2%	0%

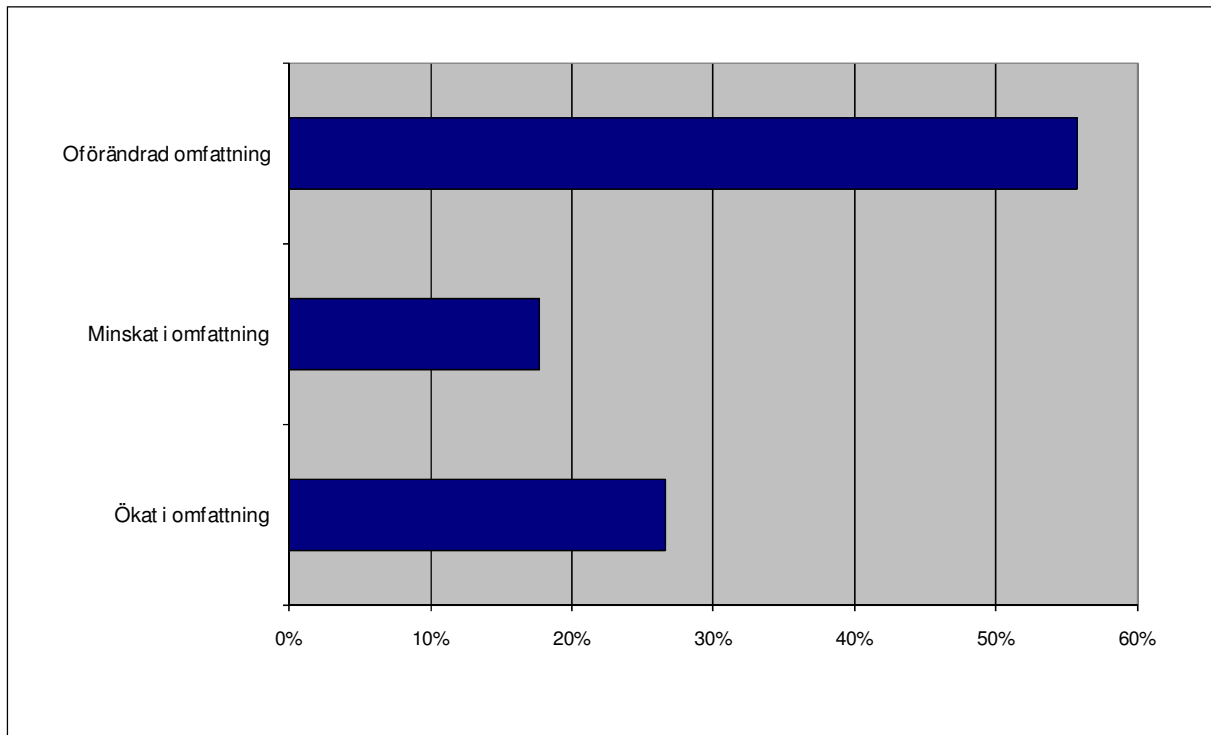
Som viktiga åtgärder i en framtidsatsning på svensk avel pekar uppfödarna på fortsatt ekonomiska incitament och stöd: bonusar och premier 69 %, transportbidrag 22 %.

Det andra stora området är tillgången till kvalitativt avelsmaterial: tillgång till fler kvalitativa hingstar (52 %) och uppmuntran till stoimport (57 %) anges av majoriteten. Dessa faktorer betonas särskilt av kvinnliga uppfödare.

36 % vill se fler stängda löpningar och 7 % fler öppna löpningar.

Fråga 27

Hur har omfattningen i er avelsverksamhet förändrats jämfört med 2005 räknat i antalet ston?

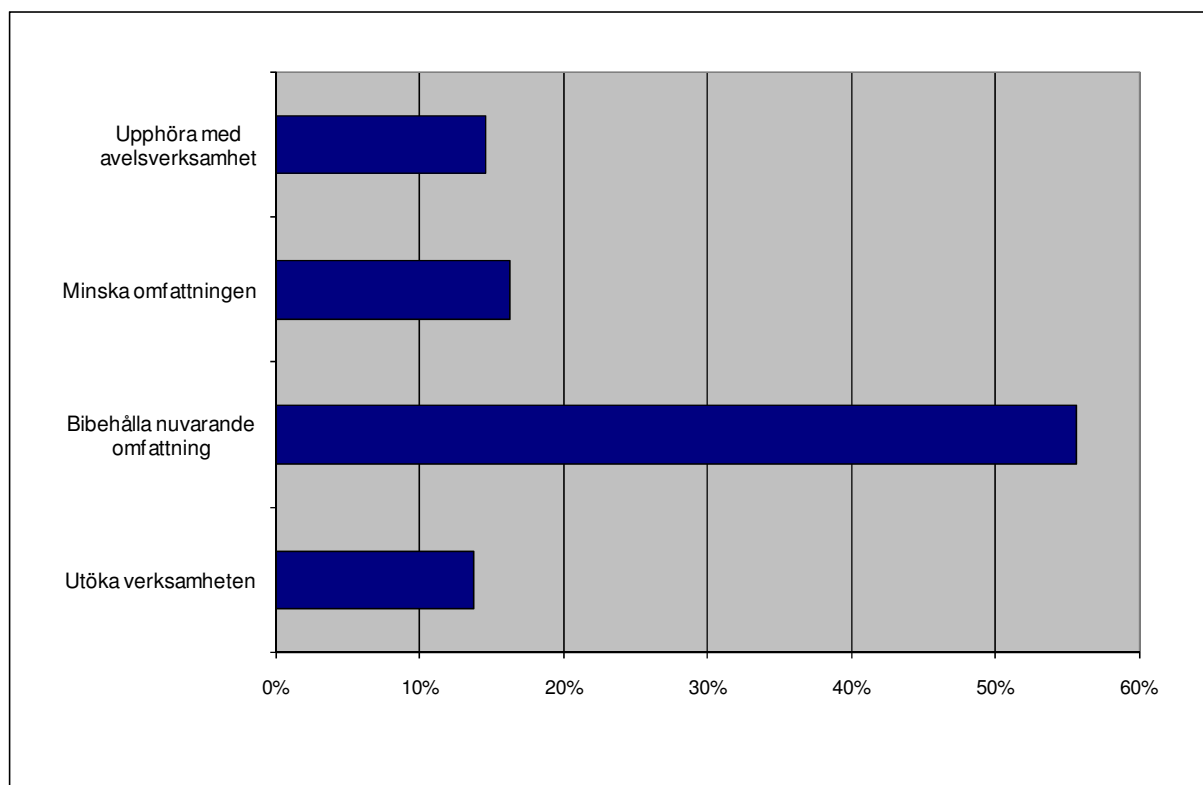

%	Total	Kvinna	Man
Ökat i omfattning	27%	31%	22%
Minskat i omfattning	18%	12%	24%
Oförändrad omfattning	56%	58%	54%

En svagt positiv trend kan skönjas vad gäller omfattningen av verksamheten jämfört med 2005. 27 % har ökat i antal avelsston och 18 % har minskat i omfattning. Kvinnorna har en mer offensiv utveckling än männen som i princip minskar verksamhetsomfattningen svagt eller är bibehåller den oförändrad.

Fråga 28

Vilka är era framtidsplaner för den avelsverksamhet ni bedriver?

%	Total	Kvinna	Man
Utöka verksamheten	14%	23%	4%
Bibehålla nuvarande omfattning	56%	52%	59%
Minska omfattningen	16%	13%	20%
Upphöra med avelsverksamhet	15%	11%	18%

Närmare en fjärdedel av kvinnorna avser att utöka omfattningen av verksamheten, medan bara 4 % av männen har sådana planer. 38 % av männen och 24 % av kvinnorna avser att minska eller upphöra med avelsverksamheten, vilket stödjer hur ålderprofilen ser ut mellan könen.

Framtidsplanerna för olika uppfödarkategorier enligt nedan visar en väsentlig skillnad mellan uppfödare av olika storlek. Tabellen kompletterar de resultat som framkommit i andra delar av undersökningen vad gäller samvariationen mellan åldersstruktur, kön, antal verksamma år som uppfödare och verksamhetens omfattning.

Vilka är era framtidsplaner för den avelsverksamhet ni bedriver?

Hur många ston har ni i er uppfödning?

%	Total	Hur många ston har ni i er uppfödning?					
		Inget sto	1 sto	2 ston	3 ston	4 ston	5+ ston
Utöka verksamheten	14%	0%	23%	17%	0%	10%	6%
Bibehålla nuvarande omfattning	56%	0%	54%	51%	81%	40%	61%
Minska omfattningen	16%	0%	6%	17%	19%	30%	22%
Upphöra med avelsverksamhet	15%	100%	17%	14%	0%	20%	11%

Av tabellen ovan framgår att de större uppfödarna i relativt hög utsträckning avser att minska omfattningen eller upphöra med sin verksamhet. Detta skulle kunna få stora konsekvenser på den totala avelsvolymen. Samtidigt finns ett starkt positivt intresse från de mindre uppfödarna att växla upp omfattningen i verksamheten.

Galoppuppfödningens utmaning rymms mycket i just den bilden av återväxtproblematiken: att hantera ett kombinerat generations- och könsskifte i uppfödarledet, och att samtidigt säkerställa den totala avelsvolymen trots att de större uppfödarna står i begrepp att minska sin verksamhet.

OM GRADIENT

Gradient AB är ett konsultföretag med fokus på affärsutveckling inom konsumentsektorn. Vi är inriktade på frågeställningar kring verksamheters konkurrenskraft, och tar utgångspunkt i utveckling av intäktsmodeller och tillväxtmöjligheter för våra kunder.

Vi tar uppdrag för hela eller delar av företagets verksamhet. Vi arbetar med rådgivning, processtöd, analyser och utvecklingsuppdrag. Vår primära kontakt finns typiskt på ägar-, styrelse- eller VD-nivå. Vi har starka relationer med många aktörer inom dagligvarubranschens handels- och leverantörsled samt deras branschorganisationer och intressebolag. Vi har även erfarenhet av att arbeta med tredjepartsaktörer och riskkapitalbolag.

Mer information samt kontaktuppgifter finns på www.gradient.se

OM RAPPORTEN

Informationen i denna rapport anses vara korrekt vid tidpunkten för publicering/tillhandahållande men kan inte garanteras. Notera att faktapresentationer, slutsatser och rekommendationer som Gradient levererar är baserad på information som inhämtats i god tro från primära och sekundära källor, vars grad av riktighet vi inte alltid är i en position att garantera. Gradient kan inte åta sig något ansvar för handlingar som baseras på information som senare visar sig vara inkorrekt.

Gradient förbehåller sig äganderätten till allt material och alla slutsatser och övriga analysresultat som framkommit vid uppdragets utförande. All upphovsrätt liksom eventuellt patenträtt eller annan immateriell rätt hänförlig till denna rapport och de resultat som redovisas utgör Gradients egendom.

För material som tillhandahålls av Gradient inom ramen för ett uppdrag medges ej mångfaldigande eller spridande utanför uppdragsgivarens organisation, om ej skriftlig medgivande på förhand lämnats av Gradient.